

DOMOLJUB

Dopise in spise sprejema uredništvo »Domoljuba«. — Telefon 25-49. Prostor ene drobne vrstice v inseratnem delu stane 10 Din. — Naročnina štane 38 Din za celo leto, za inozemstvo 60 Din. Posamezna številka 1 Din. Inserate in reklamacije sprejema u p r a v a »Domoljuba«. — Telefon 29-92.

KRISTUS KRALJUI...

Minuli so dnevi veličastnega euharističnega kongresa. Vsakdo mora priznati, da takih svečanosti naš narod še ni doživel in jih kmalu tudi ne bo. Trideset tisoč mladine se je zbralo okrog oltarja Gospodovega in 26.000 otroških src se je združilo s svojim Bogom. Štirideset tisoč slovenskih mož in fantov je kot ogromen veletok korakalo z gorečimi bakljami v rokah po ljubljanskih ulicah in hitelo k oltarju Gospodovemu, da izpričajo svojo vero in se pri obhajilu okrepcajo za boje življenja. Sto in več tisoč vernih se je zbralo k slovesni sveti daritvi papeževskega odposlanca, nepregledna množica je prisostvovala sklepni procesiji in zapela zahvalni »Te Deum«. In sleherni slovenski dom je v svetem navdušenju sodeloval ne le pri resnih pripravah za kongres, ampak bil vsaj v duhu združen s stotisočglavo množico v Ljubljani. Vse se je izvršilo v najlepšem redu. Bogu bodi hvala za vse in njegovi matari Mariji!

Za danes hočemo omeniti le nekatera razveseljiva dejstva, ki zaslužijo posebno pozornost in ki bodo ostala ovekovečana v zgodovini našega naroda.

Prvo, kar je treba pibiti, je to, da je slovenski narod katoličanom Jugoslavije pripravil to veličastno prireditev v svojih najtežjih dneh: v dneh trpljenja in preganjanja, v dneh žalosti in ponižanja, v dneh stiske in revščine. Kakor vselej v zgodovini, tako so tudi sedaj ljudje iskali utehe in rešitve tam, kjer jo edino morejo dobiti — pri svojem Bogu.

Drugo, kar moramo omeniti, je to, da naš kongres ni bil le gola zunanja manifestacija,

ampak le zaključek dolgotrajne priprave, ki je celo našo deželo duhovno prerodila. Kdo bi mogel prečeti vse molitve, vsa dobra dela, vse dalo in vse žrtve, ki jih je slovensko ljudstvo poklonilo svojemu Gospodu na euharističnem oltar!

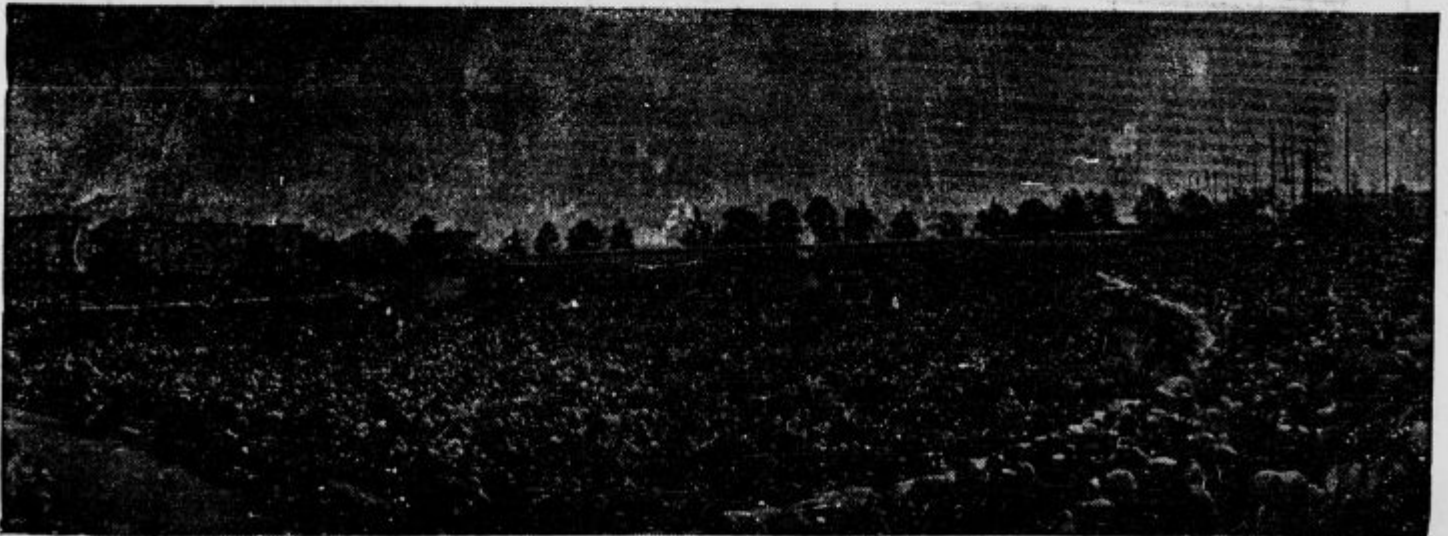
Vsako va, da take ogromne prireditve zahtevajo žilnih gmotnih žrtev. Naš narod se je tega zavedal in za kongres žrtvoval več, kakor bi največji optimist mogel pričakovati. Kakor vinar uboge vdove, ki jo je Gospod blagrovil, so tudi iz žuljavih slovenskih rok prihajali skromni prispevki, marsikdaj dobesedno od ust pritrngani, ki so omogočili to krasno euharistično slavje. Menda ni verne slovenske hiše, ki bi vsaj skromnega beliča ne prispevala v namene kongresa. In zgodovina uči, da se narodu, ki zna za svoje duhovne dobrine tudi kaj žrtvovati, ni treba bati bodočnosti.

Na našem kongresu so bili zastopniki raznih narodov tudi takih, ki nas doslej niso dosti poznali. Vsi ti so občudovali kulturno višino našega naroda: njegovo resnost, disciplino, do stojnost. Pojasnili smo tem zastopnikom, da je vse to posledica desetletja trajajočega resnega prosvetnega dela v naših društvih, ki so sicer zadnja leta bila v svojem delovanju silno ovirana, a za trdno pričakujemo, da bodo mogla svojo vzvišeno nalogo čimprej zopet vršiti. Naše s Cerkvijo tesno združene prosvetne organizacije so bile in morajo zopet biti vir prave kulture, ki nas bo lahko dvignila nad vse druge narode.

Naš prevzvišeni vladika je v svoji napitnici odličnim gostom kongresa poudaril, da narodu, kakršen se je zbral na kongresu, ni težko s ljubeznijo vladati. Dasi je bila naša prireditev izključno verskega značaja in pri nad sto govoril ob priliki kongresa ni bilo niti besedice o politiki, je bilo vendar vse ljudstvo naravnost počaščeno, da so se kongresa udeležili tudi zastopniki kr. vlade in to moške, v katere narod zaupa. Kljub strogo cerkvenemu značaju vseh prireditev se morje ljudskih množic ni moglo vzdržati, da ne bi dalo v brezprimernih ovacijah duška svojim čustvom do kraljevskega doma in do mož, ki danes vodijo krmilo države. Naj bi bila z današnjim dnem enkrat za vselej končana ogabna gonja glede protidržavnosti Slovencev. Zgodovina zadnjih let, ki smo jih v trpljenju preživeli, nam je pokazala, da tudi najkrutejši poskusi niso mogli v Slovenceh ubiti ljubezni do naše skupne domovine.

Kongres je za nami, a kongres ni še končan. Kongres je latinska beseda in po naše pomeni zbiranje. Kakor smo se v Ljubljani vsi kot sinovi istega očeta zbrali okrog oltarja Gospodovega, tako se bomo zbirali tudi v bodoče: v svojih župnijah v svojih farnih cerkvah. Od naših obhajilnih miz bomo prinašali Gospoda na svoje domove: moške, od peze življenja upognjeni, matere, za družino se žrtvujoče, fantje in dekleta in nedolžna mladina, vsi prav vsi. Le tako bomo vzdržali in se ohranili. Naše mesto je pri Kristusu in njegovi Cerkvi.

Kristus kraljuj!

Pogled na del stotisočglave množice na Stadionu pri glavni službi božji v nedeljo dopoldne

Marija Pomagaj prihaja...

Brezje!

Ze dolgo pred deseto so se začeli na Brezjah zbirati ljudje k izrednemu prazniku Marijinega romanja v Ljubljano. Od blizu in daleč so prihitali, da se poslovo od nje. Mnogi so prišli razočarani k njenemu oltarju, ker so slika že ob osmih prenesli na dvorišče in jo vkolihi v poseben v ta namen izdelan okvir in nekako ob pol desetih so na znato vrstico pritislili pečat in nato so jo v slovesnem sprevodu spet nesli na oltar.

Med tem so že v zakristiji podpisovali spremno knjigo, katero so potem nesli s seboj v Ljubljano.

Ljudstvo je nestrpno in to poveča se prihod avtomobila, ki bo vozil milostno podobo. Na samostanskem dvorišču so ga na novo okrasili in nato zapeljali pred glavna vrata. V tišini in joku so prenesli sliko v avto, v katerem so jo sprejeli patra Tomince in Sekovanič, dva križarja in štiri klarice.

Z nekaj minut zamude se je razvil sprevod številnih okrašenih avtomobilov. V enem se je vozilo vodstvo prenosa z g. Kosičkom, v drugem razni zastopniki, tako dr. Miha Krek, ki je zastopal KA, v enem se je vozil mostarski škof dr. Mišič, potem so imeli svoj avto časnikarji in fotografi z voditeljem Peršuhom na čelu. Vsega skupaj je bilo kakih 20 okrašenih voz, ki so tvorili mogočen sprevod.

Vročne sonce je neusmiljeno žgalo in niti za trenutek ni popustilo, ko je sprevod krenil proti Podbrezjam. Povsod ob cestah so stali številni ljudje, takoj na Posavcu je bil prvi pozdrav dobriških župljanov, vendar se sprevod ni ustavil. Hiteli smo, da smo zabrisali malo zamudo.

V Podbrezjah

smo se ustavili, zbor je zapel Marijino pesem Lepa si,« šol. mladina je obsula avto s cvetjem in po nekaj minutah smio že brzeli čez Bistrico proti Naklem. Povsod so ljudje kazali globoko vero in veliko spoštovanje; skoraj ni bilo hiše, ki ne bi imela prižganih sveč, zastav v drž. in papeških barvah, podob in križev, povsod so ljudje padali na kolena in tako počastili Marijo.

Ze smo

v Naklem

Cela gasilcev, številne narodne noše, Marijina družba in Marijin vrtec z zastavami. Avto z milostno podobo zavozil skozi gost špalir, ki se pa takoj zgrne okrog milostne podobe. Ljudsko petje napravi mogočen vtis. Ljudje se drenjajo, vsak bi rad čim bliže stopil, vrsta se pomika, a ne morejo priti na vrsto. Po kratkem odmoru že hitimo proti Kranju.

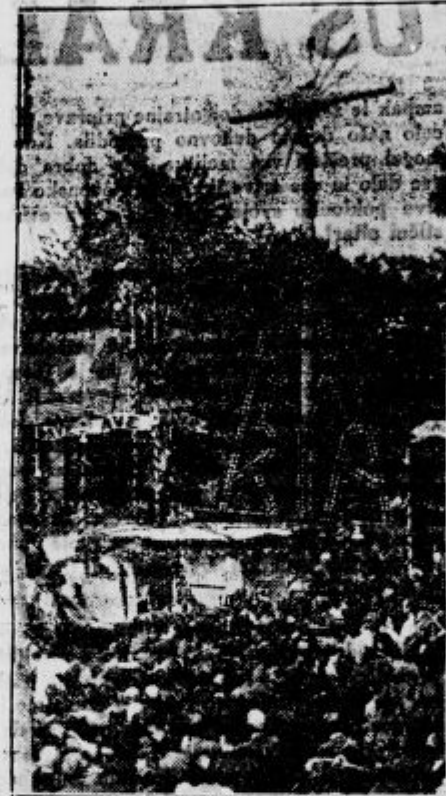
Kranj

je bil danes ves slovesen, mogočen. Zastava pri zastavi, okna razsvetljena in okrašena. Na glavnem trgu je čakala množica meščanov, vsa šolska mladina, številno učiteljstvo. Sprevod je krenil do cerkve, kjer so Marijo najprej pozdravili otroci s cvetjem, nato so pa krepki moški glasovi ubrali Marijino pesem in po kratki molitvi je vse ljudstvo zapelo »Ti o Marija...« Tudi Kranj, prav za prav edini večji kraj na vsej poti, je k lepemu Marijinemu romanju mnogo pripomogel.

Zelo pristržen sprejem je bil

v Predosljah

Solski otroci oziroma Marijin vrtec je čakal v špalirju in pozdravil Marijo s trikratnim »Ave« in nato so otroci obsuli avto s cvetjem. »Poklekimo, poklekimo...« so se zaslišali glasovi in vse ljudstvo je popadalo na kolena. Avto z milostno podobo se je ustavil pred evharističnim križem, ob katerem je bil krasno in zelo okusno vdelan velik Marijin monogram. Duhovščina je pričela peti litanije in ljudstvo je pobožno odpevalo in na-

zadnje so se zapeli par Marijinih pesmi. Ta sprejem je moral vsakega pretresti in navdati s prepričanjem, da je naše ljudstvo še verno, globoko verno, obenem je pa tudi pojasnilo, kaj je nam Slovencem milostna Marija Pomagaj z Brezij.

Med številnimi mlaji, pod napisi, na katerih je vsa »Zdrava Marija«, je sprevod krenil

proti Senčurju

kjer je spet čakala velika množica vernega ljudstva, duhovščina, g. župan Umnik. Pred cerkvijo se je avto ustavil med visokimi mlaji pri lepo razsvetljenem evharističnem križu. Vse ljudstvo je planilo k avtomobilu in hotelo videti milostno podobo. Mnoge manice so prinesle svoje otročičke k avtomobilu in ker je bilo baš opoldne, je zadonela še mogočna pesem »Je angel Gospodov oznanil Mariji...« Komaj smo zapustili Senčur, so nam že prišli nasproti fantje na okrašenih kolesih, ki so nas spremljali

do Velesovega

Ljudje so v opoldanski vročini čakali na ovinku pri vasi. Tako domač in topel sprejem so pripravili Mariji, da je šlo vsem od srca. Gospod duh. svet. Brešar je intoniral Mariji v pozdrav mogočno pesem »Lepa si« in nato je vse ljudstvo odmolilo še »Pozdravljena Kra-

ljica in desetko rožnega venca, nato so ljudje vdrli k avtomobila, mnoge matere so prinesle svoje male otročičke k podobi in solznih očih so se vračale nazaj. Na nosilnici so prinesli pred podobo hromo bolnico, vsi obrazni so se čudno zresnili, kakor da pričakujejo čudeža. Se »Ti, o Marija« in sprevod je krenil čez zoreta polja

proti Cerkljam

kjer je zopet čakala zbrana vsa lara. Ko avto z milostno podobo še obstal ni, je godba igrala »Marija skoz življenje« in po nekaj takih je poprijela vsa zbrana množica. In spet ista slika: Ljudje ob podobi s svetimi, v molitev in prošnje zamaknjenimi obrazi. Pesem za pesmijo, kitica za kitico, človeku se zdi kakor da gleda legendarno igro, ki ni resnica, vendar gledamo na lastne oči in vemo, da se ne varamo. Ljudstvo moli in je srečno, ko ima svojo mater pri sebi.

Povsod zvonijo in čudno slovesno je nad polja. Ljudje puščajo svoja dela in opravke po hišah in po poljih, od vseh strani hite po stezicah k cesti, ko zagledajo prvi okrašen avto, ki drvi daleč naprej (najbrž bo časnikarski), že poklekajo in se ozirajo, kje je podoba. Pridruži se nova kolona kolesarjev, ki vozijo na čelu in ko smo prišli

v Komendu

smo jih našli čez sto in še nekaj fantov na konjih. Tam je že čakala številna duhovščina z g. župnikom Zabukovcem in z županom g. Strcinom, gasilska četa je stala v strumni vrsti, dalje Marijina družba, Marijin vrtec, vsi z zastavicami, med njimi je bil tudi prapor, kakršnega že dalje časa nismo videli. Solska mladina je obsula avto s cvetjem. Vodil jo je šolski upravitelj g. Ostanek in celokupno učiteljstvo. Ljudstvo je zapelo dve Marijini pesmi in tako smo z vedno močnejšimi vrsti krenili naprej.

V Mengšu

je bil ves trg v mlajih in v cvetju. Ljudstvo je bilo razvrščeno okrog znamenja na trgu, kamor je zapeljal avto. Prisostvovali so poleg domače duhovščine tudi g. Lazaristi iz Grobelj, potna čč. sestre iz hiralnice, šolska mladina, razne družbe in številno ljudstvo. Spet so izmolili desetko rožnega venca, godba je igrala Marijine pesmi, a čas je bil odmerjen.

Marija je krenila med okrašenimi hišami in mlaji

proti Domžalam

kjer so Domžalčani na Glavnem trgu presenetili s krasno dekoracijo hiš. Trg je bil poln ljudstva, zastopane so bile vse organizacije, korporativno učiteljstvo je bilo z mladino, zastopniki občine. Avto se je komaj vidno pomikal skozi dolg špalir, zadonela je Marijina pesem in kmalu je Marija prišla

do Trznave

kjer so jo pričakali otroci, ki so vsi nosili male praporčke z milostno podobo Marijino z Brezij. Preprosta dekoracija je silno učinkovala, prav tako pesem, ki jo je pel cerkveni zbor. Čim bliže Ljubljane smo prihajali, tem več občinstva je čakalo ob cesti, navdušen je je rastla, povsod so na oknih gorele sveče, plapolale zastave in cvetja vedno več.

Na Črnušah

je ob prihodu milostne podobe zagrmel mogočen strel, nato se je oglasila pesem, drug tretja, obrazi so goreli v sveti pobožnosti in med gostim špalirjem vernega ljudstva je Ma-

Zdravje bolnikov, prosi za nas!

rija krenila proti Ljubljani. Iz Ljubljane so prihajali nasproti avtomobili za spremstvo in tako je bil mogočen spreved vedno večji.

Na Ježici

Je plapolal nad vso cesto velikanski baldahin v rdeči barvi, fantje v narodnih nošah so na konjih jahali nasproti in strel je naznanil prihod milostne podobe. »Pozdravljena zemlje Ti blagoslov«, to je bil pozdrav Ježičanov. Po kratki molitvi in še eni Marijini pesmi je spreved krenil proti Stadionu, kjer bo začasno zdaj stanovala Marija. Pri Stadionu so čakale že cele množice, ki so potem krenile po trotoarju s sprevedom

do Sv. Krištofa

Tako je torej Marija prispela v Ljubljano, saj je Sv. Krištof že Ljubljana. V hipu je bila zbrana množica ljudi, večinoma vnetih vernikov, seveda pa tudi nekaj ljubljanskih radovednežev. K Sv. Krištofu so prihitali tudi verniki iz Most, posebno veliko število narodnih noš. Potem je bil tudi Marijin vrtec iz Mladinskega doma na Kodeljevem v svojih slikovitih oblekah. Ljudstvo je pozdravilo Marijo z mahanjem robocev in nato je zapelo več Marijinih pesmi.

Marija v Ljubljani

Posebno lep je bil sprejem pri frančiškanski cerkvi, kjer je Mater božjo pričakovala velika množica s frančiškansko duhovščino in mladino, to je s klaricami in mladimi križarji. Mladina je bila oblečena v kroje in obleke svojih društev ter je imela s seboj številne zastave ter znake, s katerimi je pozdravljala Marijino podobo. Od frančiškanske cerkve je spremstvo s podobo Matere božje med gostim špalirjem nadaljevalo pot čez frančiškanski most do stolnice.

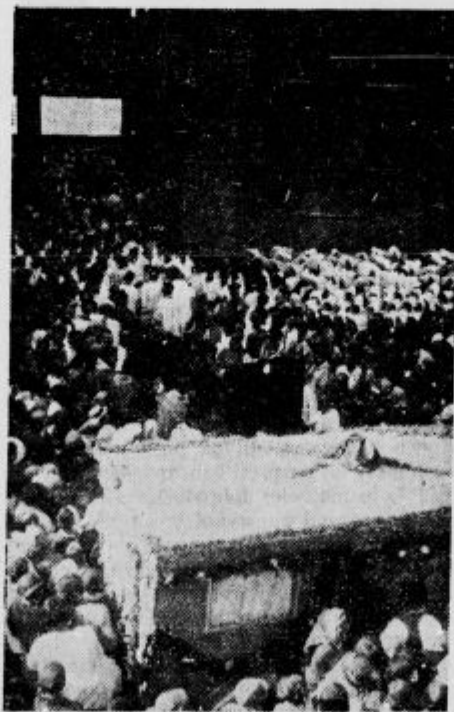
V stolnico

Ze kmalu po tretji uri se je začela pri ljubljansko stolnico zbirati množica vernikov, ki so hoteli pospremiti brezjansko Mater božjo na zadnji etapi njene veličastne in triumfalne poti z Brezij v Ljubljano. Zbrane so bile vse stolne kongregacije na čelu z ljubko skupino belo oblečenih Marijinih deklic s kongregacijskim praporom. Ze ob pol štirih je bil obširni prostor pred stolnico nabito poln, tako da so reditelji s težavo skrbeli za red.

Okrog tri četrt na 4 so zavonili zvonovi po vseh cerkvah. Iz škofijskega dvorca jo prišla duhovščina na čelu s prevzv. škofom dr. Gregorijem Rožmanom v ornatu.

Kljub silni pripeki je množica vztrajala. In ni ji bilo treba dolgo čakati. Ni še odbila šenklatvka ura štiri, ko je med množico završalo: »Ze gredo!« V naslednjih trenutkih se je že ustavil pred duhovščino avtomobil s podobo Matere božje. Do minute točno, kakor je bilo napovedano, se je zaključilo potovanje čudodelne podobe.

Ko se je okusno okrašeni avto ustavil, je vsa množica z belimi roboci pozdravila svojo Zaščitnico. Navdušenje je doseglo vrhunec. Ljudje so se strnili okrog avtomobila, tako da je duhovščina komaj dospela do njega. Osem bogoslovcev je prineslo krasno, nalašč za to priliko izdelano nosilnico, na katero so položili podobo. V naslednjem hipu se je zgrnilo nad njo cvetje, ki ga je metala množica.

Prihod Marije Pomagaj v stolnico.

In spet so zablesteli stoteri beli roboci v iskren in vdan pozdrav. Odigrali so se nepopisni prizori.

Bogoslovci so nato na čelu z duhovščino odnesli podobo skozi gost špalir v cerkev, takoj za njimi pa je pritisnila množica. Cerkev je bila v nekaj minutah natlačeno polna, tako da je moralo še enkrat toliko ljudi ostati zunaj. Spreved duhovščine s podobo je krenil proti oltarju sv. Dizme. Tam je bil pripravljen prostor za čudodelno podobo. Ze ko je stopila duhovščina v cerkev, so pevc na koru intonirali pesem »Ti, o Marija«, ki jo je potem pela vsa cerkev, povzela pa tudi množica zunaj. Preden so postavili podobo v oltar, so se še prepričali o pristnosti pečatov.

Vsa cerkev je nato molila molitev »Pozdravljena Kraljica«, nato pa »Zdravo Marijo«. Tako pobožna, iskrena in poglobljena molitev že dolgo ni odmevala od cerkvenih zidov v stolnici. Po končanih molitvah je množica zapela še priljubljeno »Lepa si roža Marija« in nato veličastno katoliško himno »Povsod Boga«.

Med slovesnostjo se je nenadno v cerkvi pokazala častitljiva postava prevzv. nadškofa dr. Jegliča, ki si je prizadeval skozi množico.

Nadškof dr. Anton Bon. Jeglič na Stadionu.

Oficielnega sprejema pred stolnico se ni mogel udeležiti, pa vendar ni mogel vzdržati v škofijskem dvorcu. Kljub svoji visoki starosti je smatral, da mora biti med prvimi, ki bodo prvič pozdravili brezjansko Mater božjo v stolnici cerkvi ljubljanski. Množica ga je opazila in mu izkazovala prisrčne ovacije, zunaj pred cerkvijo z glasnimi vzkliki in pozdravi.

Po končanem petju so se verniki začeli vrstiti v deščenu čudodelne brezjanske Bogorodice. Pred oltarjem sv. Dizma, kjer stoji podoba, je bilo videti ginljive prizore globoke in prepričane vere slovenskih Marijinih častilcev.

Papežev legat prihaja

Triumfalna je bila ta pot papeževga odposlanca skozi vso Slovenijo od St. Ilja na severni meji države pa do Ljubljane. Slovenski narod je hotel pokazati, kako visoko se zaveda časti, ki mu je bila izkazana, da je prvič v njegovi zgodovini papežev poseben odposlanec prisostvoval njegovemu največjemu čiščenju sv. Rešnjega Telesa. Le kdor je imel priliko prisostvovati vsej tej dolgi poti skozi slovenske pokrajine naše države, ki jo je kardinal-legat napravil, bo umel izreden pomen evharističnega kongresa v Ljubljani v naši narodni in državni zgodovini.

Rano zjutraj že se je odpeljal ban dravske banovine g. dr. D. Puc s svojim spremstvom, ki se mu je priključil še predsednik pripravljalnega odbora dr. Stanko Zitko, podpredsednik višji sodni svet. dr. Lavrenčič, projektor dr. Matija Slavič ter večje zastopstvo tiska, nasproti kardinalu-legatu, da ga pozdravi v trenutku, ko stopi na jugoslovanska tla. Še pred njimi pa sta se odpeljala konservator dr. Stele in prometni uradnik Rasberger do Gradca, da visokega cerkvenega kneza povabita v poseben salonski voz, ki mu ga je že v Avstrijo poslalo ravnateljstvo drž. železnice, in da ga spremljata do Maribora, kjer je bil določen uradni sprejem papeževga odposlanca po naših državnih, cerkvenih in vojaških oblasteh.

Ban dr. Dinko Puc je prišel v Maribor malo pred poldnevem in se je osebno preprital, ali so v redu vse priprave za sprejem legata. Člani glavnega pripravljalnega odbora pa so šli k prevz. knezoškofu lavantinskemu, da se z njim dogovore o podrobnostih sprejema.

Posredav v Gradcu

V Gradcu so kardinala-legata sprejele politične in cerkvene oblasti. V imenu avstrijske vlade mu je želel dobrodoščilo deželni glavar grof Stürgkh, v imenu cerkve pa škof dr. Pavlikovski. Obenem pa mu je prinesel slovenske in jugoslovanske pozdrave že konservator dr. Fran Stele, ki ga je bil kardinal-legat izredno vesel. Tudi graško občinstvo je v ogromnih množicah pozdravljalo papeževga odposlanca, ko je odhajal iz mesta in se napotil proti jugoslovanski meji.

V St. Ilja

Prvo veselo presenečenje na državni meji, kjer ni bil določen sprejem in je vlak moral voziti naprej proti Mariboru. Toda za dve minuti se je vendar le ustavil in je tako dal priliko vrlemu jareninskemu dekanu Čičku, da je na čelu dekanije duhovščine, šolarjev in velikega števila vernikov pozdravil legata in mu kot prvi želel dobrodoščilo na jugoslovanskih in slovenskih tleh. Iz St. Ilja je tudi šel prvi legatov apostolski blagoslov po naši domovini! Legat je bil zaradi tega prisrčnega sprejema vidno ganjen in je svojemu spremstvu pripovedoval, kako ga je ljubezen slovenskega ljudstva do sv. Očeta globoko ganila.

SPREJEM V MARIBORU

Točno ob 13.45 je brzovlak, s katerim se je pripeljal kardinal-legat, pripeljal na glavno postajo v Mariboru, ki je bila vsa v venci in vsa v državnih in papeževih zastavah. General Hadžić je postavil častno kompanijo vojaštva na notranjem hodniku kolodvora, ki je bil pristopen samo za visoke predstavnike državnih, cerkvenih in vojaških oblasti in za

zastopnike katoliških društev. Ostalo ljudstvo se je zbralo pred glavnim kolodvorom nasproti posebnega zelo spretno in umetniško okrašenega odra, ki je bil namenjen kardinalu-legatu, da z njega podeli vernikom papeški blagoslov.

Ob tričetrt na dve je prišel znak, da se legatov vlak bliža. Rezka vojaška povelja, molk zavlađa po vsem kolodvoru. Počasi je privozil vlak, medtem ko je vojaška godba zaigrala veličastno papeževu himno. Ko se je ustavil nasproti preproge, so se odrgali od množice na peronu ban dr. Dinko Puc in knezoškof dr. Tomažič ter predsednik pripravljalnega odbora dr. Zitko ter šli kardinalu-legatu nasproti do njegovega vagona. Kako lepo je bilo, ko se je njegova mladostna postava pojavila na oknu in ko je v svojem prvem navdušenju z rokami pozdravil množice na kolodvoru. Za njim in okrog njega cela vrsta krvavo rdečih in violetnih mantelet

Papežev legat.

monsignorjev, ki spremljajo legata na njegovem potovanju v Ljubljano. Bili so poslani naravnost iz Rima, da bodo častna četa papeževu zastopniku. Še večjo pozornost pa so vzbudile z zlatimi vezeninami obšite rdeče uniforme dveh članov papeževge garde, ki sta bila poslana iz Rima, da spremljata legata do Ljubljane in nazaj na Poljsko.

Ko je legat stopil na jugoslovanska tla, mu je prvi šel nasproti ban dravske banovine dr. Puc in mu želel dobrodoščilo. Za njim je legata pozdravil knezoškof lavantinski. Legat se je nato podal v spremstvu bana in knezoškofa in obdan od svojega osebnega spremstva na peron, kjer mu je raportiral general Hadžić in ga povabil, naj pregleda strumno postrojeno častno četo. Legat je častno četo pozdravil z besedami »Pomози Bog, junaci!« in vojniki so mu odgovorili »Bog Ti pomogaj!« Sledil je zopet raport, nato se je vsa skupina postavila pred kolodvorsko čakalnico, kjer ga

je potem pozdravil ban dr. Dinko Puc v imenu kr. vlade.

Za banom je stopil pred legata, ki se mu je ganjenost brala na obrazu, lavantinski škof, ki je papeževga odposlanca nagovoril z izredno prisrčnim govorom.

Končno je legata pozdravil v imenu pripravljalnega odbora še njegov predsednik dr. Zitko.

Kardinal-legat se je vsem govornikom lepo zahvalil in se posluževal pri vsem slovenskega jezika. Iz slavnostne čakalnice se je vrnil na peron, še enkrat občel častno vojaško četo, nato pa se pomudil pri duhovnikih in predstavnikih raznih ustanov in društev, ki jim je vsakemu stisnil roko.

Končno je šel z vsa svojim spremstvom ob rokah lavantinskega knezoškofa in bana na prostor pred kolodvor, kjer so bile zbrane ogromne množice ljudstva, v ospredju žolska mladina z zastavicami v rokah. Prvi pozdrav je bil presunljiv. Samo tiho mahljanje z belimi roboi. Sele počasi so se odvezali »Živio« klice. Ki jih ni hotelo biti ne konca ne kraja. Lavantinski knezoškof je legata prosil, naj blagovoli blagosloviti zbrane vernike. Kardinal-legat se je povabilu z veseljem odzval in s svojim mladostno donečim glasom je z nalašč za to postavljenega odra podelil svoj apostolski blagoslov klečečim množicam. Nato se je napotil v poseben vlak, ki mu ga je stavila na razpolago direkcija drž. železnice. Beli roboi so mahali, svetilice so letele proti vlaku, »Živio« klice so se dvignili, vojaštvo je stopilo v pozor, godba je zaigrala papeževu himno. Tako se je ves ginjen od nepričakovano lepega sprejema obmejnega ljudstva kardinal-legat odpeljal iz Maribora.

SPREJEM ODPOSLANCA SV. OČETA V LJUBLJANI

Z vso slovesnostjo in vsem veličastvom, kolikor ga naše mesto le zmore, je bil v Ljubljani pozdravljen legat sv. Očeta in zastopnik na evharističnem kongresu primas Poljske Nj. Eminenca kardinal dr. Avgust Hlond. Množice so se zgrnile v gost spalir po vseh ulicah in cestah, ki vodijo od kolodvora do stolnice. Masarykova cesta je bila polna čakajočega občinstva, enako pa so desetstisočere množice napravile en sam gost in krasen spalir na Miklošičevi cesti, na frančiškanskem trimostovju, Stritarjevi ulici in Pred škofijo. Pred kolodvorom samim se je zbrala mladina vseh ljubljanskih Marijinih vrteev, Klarie in Križarjev s svojimi številnimi ljubkimi zastavami in znaki. Mladina je prihajala z zastavicami in s cvetjem ter je ob prihodu navdušeno pozdravljala papeževga legata ter druge visoke dostojanstvenike ter jim metala cvetje v vozove.

Pred kolodvorom samim je bil postavljen prostoren baldahin in preproga ter so tam tukajšnji zastopniki pričakovali papeževga odposlanca.

Vlak je prišel v Ljubljano že ob 5.47. torej samo dve minuti po napovedanem času. Ko je izstopil kardinal Hlond v spremstvu bana dr. Puc ter v spremstvu raznih cerkvenih dostojanstvenikov, ga je na kolodvoru na peronu sameim pozdravil samo ljubljanski škof dr. Gregor Rožman. Kardinal Hlond se je nato podal pred baldahin, kjer se je vršil uradni sprejem.

Zupanov posredav

Med nepopisnimi ovacijami prebivalstva, ki je tako izražalo čustva vdanosti sv. Očetu

BANKA BARUCH

II, Rue Auber, Paris (9^e)

Odpremija denar v Jugoslavijo
najhitreje in po najboljšem dnevnem kurzu.

Vrši vse bančne posle najkulantneje.

Poštali uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune. BELGIJA: No 9064-64 Bruxelles. FRANCIJA: No 1317-94 Paris. HOLANDIJA: No 1458-66 Ned. Dienst. LUXEMBURG: No 0967 Luxembourg.

Na zahtevo pošljemo brezplačno naše ček. nakaznice

in njegovemu zastopniku, je kardinal Hlond prišel pred ljubljanske odlične zastopnike in tu ga je nagovoril kratko mestni župan dr. Ravnihar.

Legatov slovenski odgovor

V slovenščini se je nato papežev legat zahvalil za pozdrav: »G. predsednik! Zahvaljujem se Vam za slovesen sprejem, ki ste ga pripravili zastopniku sv. Očeta. Sv. Oče se veseli že vnaprej, da bo evharistično slavje, ki ga pripravljate, dokaz vaše vere in vdanosti do presv. Evharistije. Z veseljem bom poročal sv. Očetu o tem slavlju, kateremu želim popoln uspeh. Posebej pa pozdravljam še vse udeležence evharističnega kongresa, katerim prinašam blagoslov sv. Očeta.«

Kardinal Hlond je nato blagoslovil sbrano množico, godba pa je zaigrala jugoslovansko drž. himno. Nato je papežev legat v spremstvu bana pregledal častno vojaško četo ter sprejel raport kapetana Budimirja Čuriča. Kardinal je pozdravil vojske s »Pomozi Bog, junaci!«, vojski pa so mu gromko po vojaški šegi odvrnili: »I Bog ti pomogo!«

Sprevod v mesto

Nato se je razvil krasen sprevod, v katerem je najprej šla železničarska godba »Sloga«. Nato je šla mladina Klaric, Križarjev, otrok Marijinih vrtcev iz vse Ljubljane, vse ljubljanske Marijine družbe, vse kongregacije in verske organizacije, dijaške kongregacije itd. V sprevodu so nesli zastave vseh teh organizacij. Za tem je šlo okoli 150 narodnih noš. — Za narodnimi nošami se je peljalo spremstvo v 18 avtomobilih.

Pot papeževega legata od kolodvora do stolnice je bil en sam slavnostni sprevod, en sam triumf. Mladina je metala v kardinalov voz cvetje. Z vseh oken se je vsipalo cvetje, sleherna roka je z rutico ali samo s pozdravno kretnjo mahljala legatu v pozdrav.

Pred stolnico je bil zbran ostali jugoslovanski episkopat, in sicer nuncij Pellegrinetti, nadškof dr. Jeglič, nadškof dr. Bauer, nadškof dr. Rodič, nadškof dr. Sarič, nadškof dr. Dobrečič, škofje Mileta, Njaradi, Akšamovič, Mišič, Carevič, Pušič, Budanovič, dr. Gnidovec, dr. Srebrnič, Burič, dr. Bonafacič, dalje generalni provikar senjski dr. Stjepčević ter ves stolni kapitelj s proštom Nadracom na čelu.

Z latinskimi nagovorom je nadškof dr. A. Bauer pozdravil zastopnika sv. Očeta.

Kardinal Hlond se je tople zahvalil za pozdrav, nato pa so se mu predstavili vsi škofje in višji kler. Množica je burno vzklikala svetemu Očetu in njegovemu zastopniku. Nato je zastopnik sv. Očeta z nuncijem Pellegrinettijem in z vsemi škofi ter višjim klerom odšel v stolnico.

VINA Za teško delo je močno vino!
Dobite ga najlažje v
CENTRALNI VINARNI v Ljubljani

Slovesna otvoritev kongresa

Nadvse slovesna in veličastna je bila ob pol 7 zvečer otvoritev II. evharističnega kongresa za Jugoslavijo v stolnici. Ze dolgo pred napovedanim časom je bila stolnica nabito polna vernikov.

Ko so se zunaj začeli zvoki godbe, ki je spremljala papeževega legata na njegovi poti skozi Ljubljano, se je vsa množica v velikem pričakovanju obrnila proti vratom. Kmalu po pol 7 se je pričela pomikati od vrat proti glavnemu oltarju dolga vrsta bogoslovcev s križem na čelu. Za njimi se je zvrstila druga duhovščina, redovniki, kanoniki z nadškofom dr. Bauerjem na čelu. Slednjič je prestopil prag odposlanec sv. Očeta, Nj. Eminenca kardinal dr. Avgust Hlond s svojim spremstvom.

Ko so izveneli zadnji akordi antifone, je stopil pred oltar član spremstva papeževega legata msgr. Callori di Vignale in prebral v latinskem jeziku bulo sv. Očeta o II. evharističnem kongresu v Ljubljani. Za njim je prebral bulo v hrvaškem jeziku msgr. dr. Madjarec, rektor zavoda sv. Hieronima v Rimu, sled-

njič pa še prelat dr. M. Slavič v slovenskem jeziku.

Po prečitaniu bule so vsi škofje, stolni kapitelj, prelati in druga duhovščina po določenem vrstnem redu pristopili k prestolu in kleče poljubili roko Nj. Eminence kardinala legata.

Peveci na koro so veličastno zapeli »Pridi Stvarnik sv. Duh«. Na leco je stopil krški škof dr. Srebrnič, ki je v izklesanem uvodnem govoru razgrnil pred navzočnimi verniki pomen in namen II. evharističnega kongresa, ki je bil pravkar otvorjen.

Nato so prenesli z oltarja sv. Rešnjega Telesa na glavni oltar Najsvetejše. Na koro so zapeli dve blagoslovni pesmi, nakar je sledil blagoslov z Najsvetejšim.

S tem je bila slovesnost otvoritve evharističnega kongresa zaključena. V istem vrstnem redu je nato duhovščina z episkopatom in kardinalom legatom odšla iz cerkve.

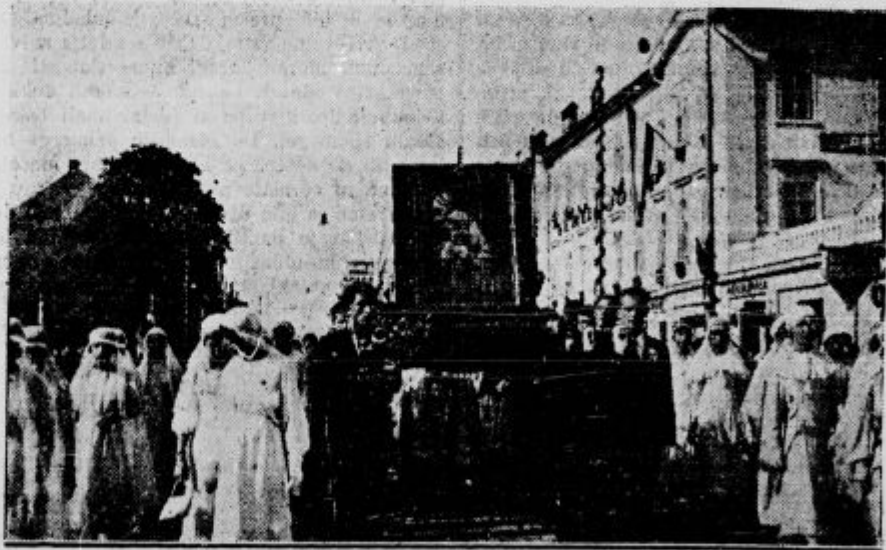
Zunaj cerkve zbrana množica je privedila kardinalu legatu in škofom prisrčne ovacije.

30.000 mladine

Prvo jutro evharističnega kongresa za Jugoslavijo je bilo praznik katoliške mladine. 30.000 mladih, čustvenih, z otroško iskreno vero v evharističnega Kraja prežetih src, se je zbralo v Ljubljani, armada 30.000 Kristusovih mladev in mladenk je na mogočen način izpričala, da je upravičena in utemeljena naša vera v veliko katoliško bodočnost našega rodu. Kdor je videl to mladinsko evharistično slavje, proslavo in slovesnost na Stadionu, ne more več dvomiti, ne več omaho-

betalo krasno, tako, da je bila razpršena vsaka bojazen, ki je morda izvirala od ponočnega dežja. Otroci so hodili na zbirališča veselih, žarečih obrazov in se vzorno pokorili odredbam svojih vodnikov in rediteljev. Ob pol sedmih je bilo že vse do potankosti pripravljeno za začetek spreveda.

Točno ob sedmih je dvignilo 12 dijakov nosilnico s čudodelno podobo brezjanske Matere božje. In pričel se je odvijati veličasten sprevod, ki je krenil izpred stolnice čez tri-

Podoba Marije Pomagaj v procesiji

vati. Mladina slovenska je govorila: njeno mesto je v materi Cerкви, njen ideal je evharistični Kraj — Bog, z neomajno vero vanj in s pomočjo Njegove Matere hoče slovenskemu rodu ustvariti resnično, vekovito bodočnost božjih otrok.

Navsezgodaj so oživele to jutro ljubljanske ulice. Na točno odrejenih krajih so se takoj po šestih začele zbirati posamezne skupine mladine, bodisi razvrščene po šolah, vrtcih in drugih organizacijskih edinicah. Vreme je

mostovje, po Miklošičevi, Masarykovi na Tyrševo cesto proti Stadionu. Povsod, kjer se je pomikal sprevod, so ljudje tvorili gost špalir na obeh straneh. Sprevod je potekal v vzornem redu, rediteljska služba je delovala izvrstno. Edina zapreka, ki ni bila predvidena v tako veliki meri, je bila pri prehodu čez železnico na Tyrševi cesti.

Sprevod je otvorila fanfara šestih godev v narodnih nošah. Za njimi je šla ljubka skupina križarjev s praporji in pa deški Marijin

vrtee s Kodeljvega v slikovitih oblekah. Sledila je železničarska godba »Sloga«, za njo je šla vadnica, marijaniška deška šola pod vodstvom sester in marijaniška gospodinjska šola v enotni krojih iz belega kmečkoga platna. Lep je bil pogled na močno skupino gojenk gospodinjske šole v Mali Loki, ki so bile oblečene v enotno narodno nošo. Za njimi so šle ljubljanske osnovne šole s šolskimi zastavami pod vodstvom svojih učiteljev. Zatem je šla slikovita skupina Marijinega vrtea iz Škofjana pri Turjaku s krasnim praporom in zastavicami.

Drugi del spreveda je otvorila viška godba, za katero je šla številna skupina klaric s krasnimi praporki. Za njimi so se razvrstili ljubljanski Marijini vrtee. Vse deklice so bile v belih oblekah, vsaka pa je nosila šopek rož. Vsak Marijin vrtec je imel svojo zastavo. Potem so šle gojenke lichtenurnske dekliške šole in ostalih ljubljanskih dekliških šol.

Za rakovniško salezijansko godbo je šla licejska osnovna šola s sedmimi ljubkimi prapori. Takoj za njo pa so nesli podobo Matere božje. Nesli so jo dijaki, ob strani pa sta šli dve vrsti klaric in kongreganist ter ena vrsta dijakov. Za podobo je stopal prevzišem škof dr. Rožman v ornatu, ob njem pa kanonika gg. dr. Opeka in dr. Klinar, dalje priljubljeni mladinski voditelj p. Krizostom in številna druga duhovščina. Za temi so se razvrstile ljubljanske gimnazije pod vodstvom svojih gg. katehetov in profesorjev. Pred vsemi gimnazijami so nesli šolske zastave. Nato so korakale še druge šole, in sicer uršulinska meščanska, šentjakobska in lichtenurnska meščanska, sišenska deška in meščanska ter sleučjé šole iz ljubljanske okolice. Za temi pa se je uvrstila v spreved ogromna množica ljudi, ki je tudi hotela prisostvovati slovesnosti na Stadionu.

Ves spreved je bil tako za oko kakor tudi za srce neaj, česar Ljubljana še ni videla. Slikovita pestrast posameznih skupin, ki so jo še pobarvali neštevilni prapori, praporki, zastave in emblemi, je dajala sprevedu močnejši poudarek. Najbolj pa je dvignilo spreved petje skrcaj vseh skupin. Mladina je prepevala evharistične in druge priljubljene pesmi tako navdušeno, da je morala ganiti vse, ki so stali v spalirju.

Nad poldrugo uro je bil dolg ves spreved. Ko se je pripeljal v avtomobilu za sprevo-

dom in ga prehitel Nj. Eminenca kardinal-legat dr. Hlond, ga je mladina navdušeno pozdravljala.

Nebeško lepih prizorov, ki jih je dočakal pri mladinskem slavlju Stadion, ne zmore popisati še tako izvežbano pero. Kdor je videl to prekipajočo navdušenje mladine, to ginljivo vdanost našega narodnega naraščaja evharističnemu Kralju, te mogočne manifestacije mladine papeževemu legatu in drugim cer-

solnem, da ni preveč neusmiljeno sijalo na mladino. Pihljaj je tudi rahel veter.

Mladinske slovesnosti na Stadionu se je udeležilo 30.000 deklic in dečkov — prvih nekoliko več kakor drugih — odraslih pa okoli 20.000. In vendar je bilo na ogromnem Stadionu še vedno dovolj prostora. Okoli 10.000 odraslih pa se je zbiralo pred Stadion in po Dunajski cesti in bližnjih ulicah. Za red na Stadionu je skrbelo 700 rediteljev.

Ljubljanski knezoškol obhaja mladino na Stadionu.

kvenim dostojanstvenikom, ta je moral biti prepričan o resnici: Slovenski narod bo ostal katoliški na veke, ker ima tako zlato mladino.

Ko je mladina napolnila ves ogromni prostor Stadionu, se je nudila gledalcem s tribune in pobočij čudovita pestra slika, kakor bi si jo mogel izmisliti le slikar z bogato domišljijo. Na evangeljski strani so se razvrstile deklice, na desni pa dečki. Sleherni malček je ubogal reditelja, vsak je stal na svojem mestu v lepih, ravnih, a neprisljenih vrstah. Kljub temu, da je bilo precej vroče, je mladina ves čas požrtvovalno vztrajala, le semintja so vrli samaritani morali zaradi hipne slabosti ali omedlevice odnesti kakega dečka ali deklico v ambulanto, kjer pa si je tak mali bolnik kmalu opomogel. Do resnejših primerov bolezní ali do nesreč pa kljub ogromni množici mladine in odraslih ni prišlo.

Vreme je bilo ugodno. Ponoči je celo deževalo, kar je omililo neznoeno vročino ter vsaj nekoliko ublažilo ožračje. Ostali pa so na nebu tudi oblaki, ki so znatno preprečevali

Na vso zbrano mladino je imel nato ljubljanski škof dr. Gregor Rožman krasen nagovor.

Papeški legat dr. Avgust Hlond je nato daroval slovesno službo božjo. Med to veličastno službo božjo je sodelovala godba in močan mladinski pevski zbor, ki so ga vodili dr. Dolinar, dr. Geržinčič in katehet Tomc. V srce slehernega je segalo pobožno petje navdušena mladine.

Mladina je po službi božji ubrano zapela kongresno himno. Pel je ves Stadion. Sledile je sv. obhajilo. Mladino je obhajalo 80 duhovnikov. Mladina je stala po vrstah tako, da je bil zakrament podeljen brez vsake motnje. Ginljivo je bilo gledati te nežne deklice in dečke, kako so z nedolžnim in pobožnim srcem prejemali trumoma z Gospodove misli telo Kristusa v sveti hostiji.

Sledil je nov prizor, ko je vsa mladina in vsi odrasli kleče sprejela blagoslov, ki ga je govoril legat dr. Hlond. Mladina je nato molila za škofom dr. Rožmanom Oče naš. Čuščeno

Trideset tisoč otrok med sv. mašo na Stadionu

Papežev legat pozdravlja množico

Marijo in Cast bodi. Nato je mladina navdušeno zapela himno »Povsod Bogac« ter pričela vzklikati Kristusu Kralju, presveti Evharistiji, sv. Očetu in njege zastopniku kardinalu dr. Hlondu.

Za oko najveličastnejši prizor pa je sledil, ko je v spremstvu škofov in prelatov odšel skozi sredo Stadiona proti izhodu kardinal dr. Hlondu. Kakor veliko jezero so zavalovale zastopniku sv. Očeta v rokah mladine bele rutice. Dečki so v svojem navdušenju za pozdrave uporabili celo bele vrečice, v katerih so

dobili po sv. obhajilu malico. Med odhajanjem kardinala je godba igrala papeško himno. Pri izhodu se je kardinal dr. Hlondu ozrl na zbrano mladino, ki kar ni prenehala prirejati mu ovacij ter je ponovno podelil blagoslov. Kardinalu dr. Hlondu je tudi občinstvo pred Stadionom prirejalo viharne ovacije.

Se dolgo bo Ljubljana in z njo slovenski narod ponosna na mladinsko versko manifestacijo. Naši mladini pa bo ta verska manifestacija v neizbrisnem spominu vse življenje.

Prvo slavnostno zborovanje

Prvo slavnostno zborovanje evharističnega kongresa, v soboto ob treh popoldne, je izrvenelo v eno samo mogočno manifestacijo slovenskega naroda in vseh drugih katoličanov Jugoslavije za globoko versko prepričanje in za počestčenje presv. Evharistije, za vdanost sv. Očetu ter za vse spoštovanje, ki ga slovenski narod izkazuje njegovemu legatu kardinalu dr. Hlondu, in vsem nadpastirjem.

Največji blesk k temu slavnostnemu zborovanju je dala osebna prisotnost papeževga legata dr. Hlondu samega ter skoraj vseh jugoslovanskih katoliških škofov, to je dr. A. Bauerja, nuncija Pellegrinetti, nadškofa dr. Jegliča, nadškofa dr. Šariča, nadškofa dr. Rodiča, nadškofa dr. Dobrečiča, škofa dr. Srebrnič, dr. Rožmana, dr. Tomažiča, dr. Gnidovec, dr. Bonafiča, dr. Njaradija, dr. Milete, Pušiča, Mišiča, dr. Akšamoviča, dr. Careviča in Budanoviča ter zastopnikov še drugih škofij. Prisoten je bil tudi p. Gervais Quénard, general reda asumpcionistov in zastopnik mednarodnega odbora za katoliške kongrese. Posebno pa je še slovesnost povzdignila prisotnost zastopnikov vlade, ministra za notranje zadeve dr. Antona Korošca in ministra za trgovino in obrt dr. M. Urbaniča. Dalje so bili prisotni ban dr. D. Puc, podban dr. Pirkmajer s soprogo, zastopnik mestne občine in mestnega župana podžupan prof. Jarc, zastopnik senata dr. G. Gregorin, zastopnik narodne nespupščine poslanec A. Vidic in poslanec dr. I. Lovrenčič.

Kljub vročini je široka množica že ob začetku slavnostnega zborovanja zasedla pobočja Stadiona in pretežni del arene, proti koncu slavnostnega zborovanja pa je množica, ki je

čakala, da pride pri vratih na vrsto, napolnila tudi široko dno samo, tako, da je litanijam prisostvovala skoraj tako velika množica, kakor jo more le Stadion vase sprejeti. Vsekakor pa cenijo, da je bilo na Stadionu do 50.000 ljudi. Tudi pri popoldanski slavnosti je vladal vzoren red.

Stolni dekan dr. Kimovec je najprej razložil program ljudskega petja, nakar je imel predsednik odbora za evharistični kongres dr. Žitko otvoritveni govor.

Med govorom predsednika dr. Žitka je množica burno vzklikala vsem, ki jih je po imenu pozdravil, posebne manifestacije pa je priredila kardinalu Hlondu in ministroma dr. Korošcu in Urbaniču. Po govoru, ki ga je množica sprejela s prav tako burnim odobravanjem, je godba zaigrala papeško himno, nato pa je spregovoril papežev legat kardinal dr. Hlondu, čigar govor so škofje in častni zastopniki ter množica poslušali stoje. Kardinal dr. Hlondu je izvajal v slovenščini:

Govor papeževga legata

Hvaljen Jezus! Dragi bratje! V veliko čast si štejem, da morem zastopati svetega očeta pri tem veličastnem in pomembnem kongresu, Kristusov namestnik, naš sveti oče Pij XI., je sedaj tu navzoč z vami in med vami: kardinal-legat ga predstavlja.

Prvo, kar prinašam kongresu, vsem vašim nadpastirjem in vsem vašim oblastnikom, vsem duhovnikom, redovnikom in redovnicam, vsem vernikom, ki se tega kon-

gresu v katerikoli obliki udeležujejo, je poseben pozdrav svetega očeta in so besede toplega priznanja, ki jih je Jezusov namestnik na zemlji o vas imel. Vedite, da ste njegovemu očetovskemu srcu posebno dragi in da s skrbno pazljivostjo in z dejavno ljubeznijo bedi nad vami in nad vsem, kar vas tiče. Ta pozdrav in to dopadajenje sv. očeta nad vami je prvo, kar vam kardinal-legat prinaša.

Drugo, kar na ta kongres prinašam, je pristrčno veselje mene, severnega Slovana, ki mi je božja previdnost naklonila visoko in sladko nalogo, da zastopam skupnega očeta na kongresu ljubljenih bratov južnih Slovanov. Kakor ob času sv. Cirila in Metoda, sta danes slovanski jug in slovanski sever lepo povezana v sv. katoliški cerkvi. Prav ta sorodnost naša je sv. očeta vodila, ko je v moji osebi določal zastopnika za ta vaš slovanski evharistični kongres v Ljubljani. In ta sorodnost bo meni množila veselje, ko bom ob vaši strani pričal božjih dobrot nad vami, moj ljubljeni bratje Slovani.

Dragi bratje! S svetim očetom smo tu zbrani, da skupno poldeknejo pred Kristusom Gospodom, ki je dal svoje življenje za nas in ki nas je tako do konca ljubil, da je hotel ostati živ med vami, skrit pod evharističnimi podobami.

Kristusu Kralju gre ne le osebna in zasebna, pristrčna in srčna zahvala in molitev vsakega poedinca: Kristusu Kralju moramo izraziti svojo vero in vdanost tudi skupno, tudi kot narod, kot država.

Mednarodni kongresi zbirajo cele družine narodov, da po njih vseh svet poklekne pred Gospodom v zakramentu. Kongresi, kakršni je vaš kongres, zbirajo vernike vseh narodnosti, katere žive v kaki državi, da jih združene v eno vero, kot nadahnjene z eno dušo, s Kristusovo, s katoliško dušo namreč, pokažejo Bogu Gospodu, angelom in ljudem.

Prvi pomen teh kongresov je pač poživljenje vere in nadnaravnega življenja v poedincih. Ko se strnemo z množico v eno, je, kakor da bi začutili v sebi novega duha. Bojazljivost in malodušnost, neodločnost in nesložnost ginejo iz nas. V nas se dogaja nekaj tega, za kar moli cerkev k sv. Duhu: »Pošlji svojega duha in prerorjeni homo.« »Prenovil boš izraz in obličje zemlje.«

Toda s tem je zvezan drugi namen evharističnih kongresov, ki je v poživljenju nad-

Kraljevi zastopnik general Nedeljković na stadionski tribuni.

naravnega in posebno euharistično-polnega duhovnega življenja in udeleževanja v obsegu javnega, v različnih oblikah družabnega življenja.

Ni drugega imena pod nebom, katero bi prineslo svetu rešenje vprašanj, problemov in kriz, katere ga tarejo in razburjajo, kot le ime Jezusovo. Saj vemo in vidimo, da največji in najhujši del teh vprašanj ne more biti rešen z rešitvami, katere se ne dvignejo nad površino, ki jo določajo besede, kot so: mezda, obleka, hrana, stan ali tudi še: zdravje, higiena, blagostanje in umestna zabava. Ko bi se tudi vse to doseglo, bi ostala še odprta in zevajoča in nezadostno rešena vprašanja, ki gre v njih za večne cilje človeštva in človeka; za poti k tem ciljem, za pravičnost, za svetost družine, vzgoje, šole, dela in države. — Popoln je odgovor šele, kadar je dan v imenu Jezusa Odrešenika, Jezusa prijatelja ljudi in vseh njegovih prizadevanj. Popolna je rešitev šele, kadar nam je z jasnimi in resničnim odgovorom dana tudi moč, da se do rešitve povzpnejo. V evangeliju in Euharistiji je končno polna rešitev. Evangelij nam daje nauke in vodila; živo nam ga pa daje skrivnostna Kristusova nevesta, mati sveta Cerkev. Euharistija nam daje Jezusa samega, živega in dejavnega: Jezusa, ki more, ki hoče pomagati. Tega živega Jezusa, tega polnega Jezusa, polnega milosti in polnega resnice, žele kongresi približati vsem ustanovam: družinam, občinam, državam, posameznim panogam, področjem njihovega udeleževanja. Da, Gospod vse to poželi in blagoslovi. Ut vitam habeant et abundantius habeant: da se v Kristusu še bolj obogati naravno in nadnaravno življenje narodov in posameznikov.

Svet se mora preroditi, sicer pogine. Ves se zviija v krčih. Razmere so zrasle v teku 19. stoletja in so prvi sad razkristjanjenja javnega življenja, te razmere, pravim, so privedle do neznošnih javnih in stalnih, socialnih in zasebnih krivic, ki jih je papež slovesno obsodil v veličastni okrožnici »Quadragesimo anno«. Smer tega prenovljenja je Kristus in njegov Evangelij. Kvas tega prerojenja je Kristus in njegova euharistija.

Zato se na tolikih krajih sveta, s toliko doslednostjo in vztrajnostjo daje ta kvas, ta dar, da bi se polagoma vse človeštvo dvignilo iz bede, suženjstva v prostost sinov božjih, in da bi znosne in po veri temperirane razmere pomagale do delne sreče, ki jo je ljubezen našega Gospoda in Kralja pripravila pri sebi v nebesih.

V tem smislu so euharistični triumfi Jezusovi, zmage Jezusove. Gospod se raduje, kadar je nam, kadar je našim družinam, našim državam dobro. Naši in njegovi interesi so prepleteni v eno.

Da bi Jezusu do takega obogatjenja pomagali, so se vaši duhovni pastirji odločili, so se vaši pripravljajni odbori zavzeli, ste se vi vsi z vso dušo odzvali in ste pripravili in ste izvedli ta veliki euharistični kongres. Vem, kako mnogostransko in težko je bilo vaše delo. Vem, kako globoko ste zajeli in kako konkretno ste zahoteli. Slutim breme, ki so ga nosili vaši škofje in organizatorji. Slutim zapreke, ki so jih morali premagati. Vem pa tudi, s koliko pripravljenostjo se je odzvalo vse, kar je pošteno, s koliko simpatijo so spremljale in podpirale vaše delo tudi javne oblasti. Vem, da se je v družinah, bolnišnicah in samostanih, vem, da se je v vseh cerkvah stalno molilo in darovalo za kongres in

Cudodelna podoba Marije Pomagaj na tribuni.

za pomembni uspeh tega kongresa. Največje plačilo in povračilo vsem bo pač zadovoljstvo Njega, ki mu vse to delo velja in ki ga vse to delo in trpljenje tako od blizu tiče. Le malenkostno priznanje in veselje naj jim bo tudi javna in slovesna pohvala in zahvala, ki jo tu izreka papežev zastopnik. V resnično in bogato odmeno naj bo nam vsem sad tega kongresa. Ko gre sedaj za to, da v veselju zanjemo, kar se je v mučnem dolgem delu sejalo; ko žari nad nami euharistično sonce v vsej svoji moči, so to moje besede do vas, bratje. Obhajajte te dneve v znamenju duhovne zbranosti. Preživljajte te ure v delu vere. Škoda bi bilo, ko bi tudi le nekatere teh dragocenih trenutkov teh nebeških darov kako pokvarili, izjalovili ali izgubili.

Jezus je med nami, mi smo z njim!

Po istih ulicah, na istih zborovanjih bodimo tudi mi z njim. Blagor njim, ki ne vidijo, pa vendar verujejo in po tej veri živijo! Blagor njim, ki Gospodu v slavnostnem sprevodu podlože ne le svoja oblačila, temveč vse — sebe. Blagor njim, ki v svetem navdušenju kličejo in se ne dajo oplasiti: »Slava Gospodu med nami!« Blagor njim, ki se v tem svetem

Kardinal-legat Blond na stadijski tribuni.

zboru tako prenove in okrepe, da jim je ljubljanski euharistični kongres velik mejnik v življenju. Mejnik, ki bo žarel še na smrtni postelji in ki bo žarel še v večnosti. Bratje! Postrajte stari kvas, da ste vsi presni, kakor so presne bele hostije, ki krijejo Jezusa. Čim bolj boste čisti, tem bližji boste Gospodu, tem bolj boste čutili njegovo bližino in slišali njegov glas.

Bratje: ko boste slišali Gospodov glas, nikar ne zapirajte svojih duš! Nikar Njegovemu glasu ne preslišite, nikar Njegovega vabila ne zavrzite!

Če boste to storili, bo zares žarela nad vami sveta Hostija in bo lila nad vas vso polnost svojega blagoslova. In tedaj, blagor vam, blagor vam! Če boste to storili, boste v veliki in znatni meri sodelovali za pravi razvoj in napredek vaši bližnji in tudi daljni okolice. Bog sam, ki vam je Kristusa dal, vam bo za tak odgovor, za tako uporabo Svojega nsvetlega daru hvaležen.

Zaključim z željo, naj bi ta kongres, ki je letos v Ljubljani duhovno zoral vse verni Slovence, ta kongres, ki je ob Slovenceh zbral odlična zastopstva glemenitega hrvatskega katoličanstva; ta kongres, ki so se ga udeležili tudi drugi narodi, ki žive v Jugoslaviji, naj bi kot zares veličastni in zgodovinski kongres priklical nad vas, nad vaše družine, nad vaše zasebno in javno življenje, nad vso vašo ljubljeno domovino novo življenje, da boste vredni onih velikih nalog, ki vam jih je božja Previdnost v vašo lastno korist in v korist človeške skupnosti in njenega razvoja določila.

Vse to naj bi vam došlo po milostnem posredovanju preblazene Device-Pomočnice kristjanov, ki ste jo tudi vi izbrali za varahinjo in veliko voditeljico vašega kongresa.

To je voščilo, ki ga vam ob početku drugega euharističnega kongresa za Jugoslavijo voščim v imenu Njegove Svetosti papeža Pija XI., ki ga tu med vami zastopam (burne ovacije papežu) in ki vam v tem smislu pošilja svoj prav poseben očetovski blagoslov.

Govor papeževnega legata je množica večkrat prekinila z navdušenimi ovacijami svetemu očetu in njegovemu legatu samemu. Po govoru papeževnega legata je vsa množica pod vodstvom dr. Kimovca zapela himno »Povsod Bog«. Govor papeževnega legata je napravil na množico neizbrisen vtis.

Slovesne litanije na Stadionu

Ze med zborovanjem na Stadionu so se pred cerkvijo sv. Cirila in Metoda zbirali verniki za procesijo z Najsvetejšim. Pred koncem zborovanja je procesija odrinila na pot. Najsvetejši je nosil pod baldahinom župnik p. Kazimir Zakrajšek s številno asistenco. V procesiji so šli Križarji in Klarice v svojih slikovitih nošah s praporčki, dalje močna skupina narodnih noš, frančiškanska duhovščina in polnočstevilni ljubljanski bogoslovci. Procesija je šla po sredi Stadionu proti oltarju, kamor je p. Zakrajšek izpostavil Najsvetejši.

Takoj so se pričele lavrotanske litanije Matere bčžje, ki jih je opravil prevz. škof dr. Tomažič ob asistenci. Litanije je pel naprej močan zbor bogoslovcev, in sicer ubrano in dovršeno. Odpevala pa je vsa množica s spremljevanjem godbe »Sloga« pod vodstvom stolnega dirigenta dr. Kimevca. Odpevi so bili sami znani, tako da jih je lahko vsakdo pel. Petje množice je bilo mogočno in veličastno in je zapustilo nepozaben vtis. Bilo je pravo in pristno ljudsko petje.

Po končanih litanijah je škof dr. Tomažič podelil blagoslov z Najsvetejšim, ki ga je množica pobožno in kleče sprejela. Nato je zaorilo po Stadionu še nekaj evharističnih pesmi, nato pa so škofje z Nj. Eminenco kardinalom Hlondom na čelu ter veli odličniki in zastopniki odšli v sprevidu s tribune skozi areno proti glavnemu vhodu. Kardinal-legat je šel sredi med zastopnikoma vlade ministroma dr. Korošcem in dr. Vrbančičem. Cim je ljudstvo to zaznalo, je ves Stadion zavalovil in nepozaben ostane prizor, ko so te ogromne množice s pristnim navdušenjem klicale legatu in ministroma ter mahale z belimi robci. Ljubek je bil podobni prizor pri dopoldanski mladinski proslavi, ta popoldanski pa je bil močan izraz tiste ljubezni, ki jo znamo Slovenci, ko so nam srca prepolna, izliti pred zastopnike Cerkve in predstavnike naše narodne volje, pokazati s posebno prisrčnostjo. — Ko se se pojavili avtomobili dostojanstvenikov na Dunajski cesti, jih je narod, zbran v ogromen špalir, vse do mesta navdušeno pozdravljal.

Polnočnica mož in fantov

Težko najdemo v zgodovini našega naroda tako veličastnih in silnih doživetij, kakor je bila mogočna nočna procesija naših fantov in mož na Stadion. Upali smo in pričakovali, da bomo doživeli nekaj velikega, toda tako mogočno prepričevalnega dogodka pač nihče ni mogel slutiti. Katoliški genij našega naroda, katerega nosilci so ti deset-tisoči fantov in mož, ki so stopali v procesiji za Najsvetejšim, se je snoči sprostil v vsej svoji veličini in nepotvorjeni iskrenosti ter je postavil globoko zarezo v tok našega dogajanja. 40.000 katoliških fantov in mož vseh stanov in poklicev je snoči z žarečimi bakljami posvetilo v temo današnjega časa in enkrat za vselej na nedvoumen način izpričalo, da je že od vsega početka na neuspeh obsojen vsak poskus, odtrgati naše ljudstvo od njegove žive vere, v kateri živi in se izživlja že dolge veke. Kdor je gledal snočno manifestacijo teh 40 tisočev, ne da bi videl samo zunanje efekte, ampak je gledal tudi z duhovnimi očmi, tega ne more biti strah naše bodočnosti, kajti sila globe in neskaljene vere, ki je odsevala iz snočnje slovesnosti, je nezlomljiva, nepremagljiva. Ta sila bo nam Slovence in drugim katoliškim Jugoslovanom stvariteljica in vodnica še v nadaljnjih vekih.

Ljubljana je bila pogreznjena v morje pestrih luči, ko so se pričeli zbirati naši možje in fantje za svojo procesijo. Vse ljubljanske ulice v sredini mesta, od širokih do ozkih dohodnih ulic se oživele, kakor še nikdar poprej. Od vsepovsod so se oglašali zvoki godb, za katerimi so marširali v strumnih korakih fantje in možje, ki so prihajali na določena zbirališča. Ogromna množica rediteljev je bila natančno pripravljena, da pripravi nemoten potek slovesnosti. Zbirališče samo je obsegalo ogromen prostor od Kongresnega trga preko Vegove ulice, Napoleonovega trga, po Cozjovi cesti do Sentjakobskega in Starega trga in še ves Breg z Novim trgom in Gospoško ulico. Ze uro pred pričetkom procesije so se postavljale na vseh teh zbirališčih nepregledne kolone mož in fantov v sestrostopih. Po ljubljanskih ulicah pa je krožil avto radijske zadrge z ogromnim zvočnikom, ki je dajal povsod ljudem natančna navodila in pravilno usmerjeval dotok množice na zbirališča. Organizacija je poslovala brezhibno, kar je v prvi vrsti zasluga vrlih rediteljev, ki so se neutrudno in požrtvovalno gibali in tekali semtertja. Nič manjše zasluge pa nimajo naši fantje in možje sami, ki so pokazali zavidično disciplino in strumnost. Le tako je moglo uspeti, da se je ta ogromna

Pogled na polnočno procesijo mož in fantov pred ljubljanskim magistratom

množica mogla razviti v tako impozanten sprevid. Za vse je bilo poskrbljeno. Velik tovorni avto je vozil med kolonami in razdeljeval med čakajoče baklje. Skoraj vsi so jih kupili, čeprav je mnogim tistih par dinarjev povzročilo veliko žrtev. Ze na zbirališčih je bilo videti, da bo procesija prekosila vsa pričakovanja. Naposled je vse kolone mož in fantov pregledal še vrhovni vodja rediteljev g. Ivo Kermavner v avtomobilu in dal zadnja navodila. Ze precej pred 10. uro, ko je bil napovedan začetek, je bilo vse pripravljeno.

Nič manj vrvenja in živahne razgibanosti pa ni bilo na ulicah in cestah, ki so bile določene, da se bo po njih pomikal sprevid. Dolgo pred napovedano uro so se pričeli tvoriti gosti špalirji od Mestnega trga čez trimostovje, na Miklošičevi, Masarykovi in na Tyrševi c. prav gori do Stadionu. Na obeh straneh so stali ljudje, gosto drug poleg drugega in nesirpno čakali. Lahko mirne duše trdimo, da je bilo v špalirju od Mestnega trga pa do Stadionu okrog 100.000 ljudi. Tudi ta pestra množica, ki je bila sestavljena na polovico iz drugih udeležencev kongresa, klasi ženskega sveta, na polovico pa iz ljubljanskega prebivalstva, se je obnašala disciplinirano. Prednjačili so seveda deželani. Velike množice pa so že pred pričetkom procesije odšle na Stadion in zasedle bregove na obeh straneh. Teh je bilo okrog 20 tisoč.

Z nekaj minutno zamudo se je pričel odvijati s Sentjakobskega trga veličastni sprevid, ki ga je otvorila krasna zastava Prosvetne zveze s sliko sv. Mihaela, ki jo je nosil zastaven gorenjski fant. Za zastavo je šla fanfara šestih godcev v narodnih nošah, takoj za njo pa slovenski izseljenci iz Gladbecka, Merlebacha itd. s svojimi prapori, večina od njih v rudarski uniformi in z rudarskimi svetilkami.

Za temi pa se je pričela zgrinjati neprekinjena reka naših fantov in mož v sestrostopih, večina od njih s prižganimi bakljami v rokah. Dekanija se je vrstila za dekanijo, mednje pa je bilo posejanih vsega skupaj 21 godb, ki so igrale same nabožno melodije, večina take, da je množica zraven prepevala. V procesiji so šle po vrstnem redu naslednje godbe: železničarska »Sloga« iz Ljubljane, »Danica« iz Maribora, jeseniška godba, menška godba, domžalska godba, godba »Sora« iz Medvod, godba iz Device Marije v Polju, rakovniška godba,

Desettisoči slovenskih mož in fantov pri polnočnici na Stadionu

godba iz Dobrepolja, vojaška godba dravske divizije, godba iz Trbiča, godba iz Višnje Gore, godba z Više, godba iz Konjic, godba iz Vodic, godba iz Crensovcev v Prekmurju, godba iz Zuzemberka, godba iz Škofje vasi pri Celju, godba iz Cerklj na Gorenjskem in slednjič godba iz St. Jerneja na Dolenjskem. Vse te poirtvovalne godbe imajo velik delež na uspehu procesije.

V prvi polovici spreveda je šla močna skupina naših katoliških akademikov z družbenimi trakovi v četverstopih, za njimi skupina rudarjev iz naših revirjev v rudarskih krogih z jamskimi svetilkami. Za vojaško godbo je šla častna četa vojaštva, za to pa predsedstvo in člani pripravjalnega odbora s predsedn. dr. Stanislavom Žitkom na čelu. Nato se je razvrstila dolga vrsta bogoslovcev in duhovščine. Najsvetejša pa je nosil pod baldahinom prevzvišeni g. škof ljubljanski dr. Gregorij Rožman ob asistenci gg. kanonikov. Ob Najsvetejšemu je šla častna straža podčastnikov s golimi sabljami. Po vseh ulicah, kjer se je pomikala procesija, je množica globoko verno izkazovala čast sv. Rešnjemu Telesu. Tik za baldahinom je stopala precej močna skupina mašnih strežnikov (ministrantov).

Za Najsvetejšim pa se je rpet vila kilometre dolga reka fantov in mož, ki je ni bilo konca ne kraja. Ze več ko polovico udeležencev je bilo na Stadionu, ko so bili zadnji še daleč v mestu. Ves sprevod je bil dolg nad 6 kilometrov in je trajalo dve polni uri, da se je zvrstil mimo.

Na široko so se odprle duri Stadionu, prvi valovi so okoli 11 pljuskali vanj, potem pa je reka šla, šla — in vsi smo vedeli, da ji se bo konca nikoli. Z oči, v katerih je goril čudežen odblek seba, in s srcem, ki je zasluilo uro svojega poveličanja in odrešenja, so stopali za procesijo: starci, onemogli od peze življenja in let, možje, neupogljivi kot jeklo in pripravljeni, da vsak čas prevzamejo naše težki križ, fantje in dečki, mlada mlada rast, ki sam bo rodila seme nove bodočnosti. Čedalje bolj se je polnila široka kotlina Stadionu dve debeli uri je trajalo to pretakaaje vanjo — potem pa se je vse polagoma umirilo in nastala je svečana tišina. Začela se je sv. maša, ki jo je daroval ljubljanski škof dr. Gregor Rožman.

40.000 tisoč obrazov išče oltar

Nadvse veličasten je bil pogled iz prostrane arene, ki je bila ovita v polmrak, na razsvetljeno tribuno v ospredju Stadionu. Nad 40.000 obrazov je upiralo tja svoj pogled in se v pobožni molitvi klanjalo Njemu, kateremu so vse te evharistične slavnosti posvečene. Kakor zrelo klasje v žitnem polju so se sklanjale glave, zatopljene v tihe misli o setvi in žetvi božjega Sejalca.

Ob začetku sv. maše je škof dr. Rožman nagovoril fantje in može s prekrasnimi besedami, ki so napolnile s toploto in mehko vsa srca do roba.

Pri sv. maši so možje in fantje peli kongresne himne pod vodstvom pevovodje g. Puša, ki je stal na vzvišenem, nalašč v ta namen zgrajenem prostoru na levi strani tribune. Sodelovala je tudi železničarska godba »Sloga«, kar je dalo polnočnici še poseben poudarek svečanosti. Pri zavživanju je nad 60 duhovnikov s kelihii pohitelo v areno in začelo deliti sv. obhajilo. Ob tem prizoru se je marsikomu orosilo oko, tako ginljivo je bilo opazovati, s kakšno vnmom in pobožnostjo so stopali k božji mizi vsi: od najpreprostejšega delavca, kmeta in obrtnika do intelektualcev, ki zavzemajo v našem javnem in kulturnem življenju vidna mesta.

Red pri polnočnici je bil vzoren. Nikjer ni prišlo do kakšnega nesoglasja ali zmede. Reditelji so poirtvovalno pomagali vzdržati red in gre njim zato še posebna zahvala. Prav posebej pa je treba omeniti zdravnike, samaritanke, samaritanke in skavte, ki so bili vsak čas pripravljeni, da posvetijo vse svoje znanje in človekljubnost pomoči potrebnim fantom in možem. Razen v manjših primerih slabosti pa njihovega posredovanja k sreči ni potreboval nihče.

d Vsa vojaška pojasnila v kateri koli zadevi dobite proti malenkostnemu plačilu pri Per Francu, kapetanu v p., Ljubljana, Maistrova ulica 14. Priložite znamko za odgovor za 8 Din.

100.000 vernikov na Stadionu

Okrog 50.000 jih je ostalo zunaj Stadionu v špalirju

Med vsemi zborovanji je nedeljska dopoldanska cerkvena slovesnost presešla vse, tako po močnostih in po ogromnem številu prisotnih.

En sam veletok vernikov

Tako od drugod, kakor iz Ljubljane se je zjutraj pomikal po široki Dunajski cesti proti Stadionu. V posameznih discipliniranih skupinah so se pomikali udeleženci posamez dekanij ter pričeli zgodaj zjutraj napolnjevati prostorni stadion. Toda ta je imel svoje prve goste že od polnočne maše. V največjem redu so udeleženci v Stadionu pričeli zasedati prostorni Stadion in zavzemati že v naprej določena jim mesta. Prihajale so skupine narodnih noš. Prihajale so cerkvene organizacije in kongregacije s svojimi zastavami, gasilci v svojih uniformah so se takoj postavili po sredi Stadionu, tako, da bodo imeli škofje z legatom Hlondom na čelu prosto pot skozi ogromne množice.

Okrog altarja

Ob pričetku slovesne pontifikalne maše so jugoslovanski nadškofje in škofje, ki so se udeležili že večeršnjega prvega slavnostnega zborovanja na Stadionu, zavzeli častna mesta v prvem nadstropju tribune, kjer je oltar. V drugem nadstropju tribune so zavzeli častna mesta: zastopnik Nj. Vel. kralja Petra II. in visokega kraljevega namestništva divizijski general Nedeljkovič, nato predstavnik vlade g. notranji minister dr. Anton Korošec in minister za trgovino in obrt dr. Milan Vrbanič, dalje ban dr. Dinko Puc, mestni župan dr. Vladimir Ravnihar.

Legat prihaja

Ko se je Stadion že nekoliko napolnil, je prišel v spremstvu škofov in prelatov papežev legat kardinal Hlond. Od glavnega vhoda na Stadion, pa do tribune z oltarjem, je bila legatova pot en sam triumf, ko se mu je dvigalo tisoče in tisoče rok v pozdrav in je tisoče in tisoče ust vzkljkalo prisrčen pozdrav katoličanov Jugoslavije zastopniku sv. Očeta.

Stadion hram stotisočev

Ze ob pričetku pontifikalne sv. maše je bil pogled na Stadion — najlepši se je nudil pač s tribune — mogočen: ves širni prostor, ki ga zavzema Stadion, tako dno, kakor tudi pobočja, so bila polna udeležencev. Vsa nepristranski opazovalce je moral priznati: tu je najmanj sto tisoč ljudi. Ze takoj v začetku se je pokazalo,

da bo današnje slavnostno zborovanje takšno, kakršnega Ljubljana od časov svojega zborovanja še ni videla, tako po svečanosti in vzvišeni misli, pa tudi ne po obsežnosti ljudskih množic. Kakor široka ploskev mirno valujočega morja je bil videti natrpani Stadion in še so se valile nove množice na Stadion; glavna vrata so bila kakor odprti jez, čez katerega se je vlivala široka reka udeležencev do dna Stadionu. Računajmo k temu še okoli 50.000 ljudi, ki niso mogli na Stadion, temveč so se razvrstili zunaj po Dunajski in vseh glavnih cestah v mogočen špalir,

Legatova maša

Slovesno službo božjo je nato ob vsej zbratosti množice in ob ožji asistenci kanonikov dr. Opeke, dr. Klinarja, prošta Nadraba, Stroja, Volca, ravnatelja Jagodica ter bogoslovcev daroval papeški legat dr. Hlond. Pri slovesni službi božji je sodeloval 500 pevcev broječi mešani zbor, ki je pod vodstvom stolnega dekana dr. Kimovca pel angelsko sv. mašo.

Po svečani službi božji je kardinal dr. Hlond podelil blagoslov sv. Očeta vsem stotisočem klečečih vernikov.

Slavnostno zborovanje

Takoj po službi božji se je pričelo slavnostno zborovanje.

Predsednik kongresnega odbora dr. Žitko je pozdravil vse navzoče:

»Vaša Eminenca! Gospod zastopnik Nj. Vel. kralja Petra II. in kraljevskega namestništva, g. divizijski general, gospoda predstavnika vlade, gospodje nadškofje in škofje, slavni zbori! Otvorjam drugo slavnostno zborovanje, posebej pozdravljam Vašo Eminenco kardinala-legata, Vas, g. divizijskega generala ter vaju g. minister dr. Korošec in g. minister dr. Vrbanič. Pozdravljam vse druge visoke udeležence in vse vas vernike, ki ste prihiteli na današnje veličastno zborovanje.«

Nato je govoril kot prvi slavnostni govornik dr. Janko Leskovar iz Maribora.

Drugi slavnostni govornik g. major Anton Metzger iz Zagreba je temperamentno govoril v hrvaškem jeziku:

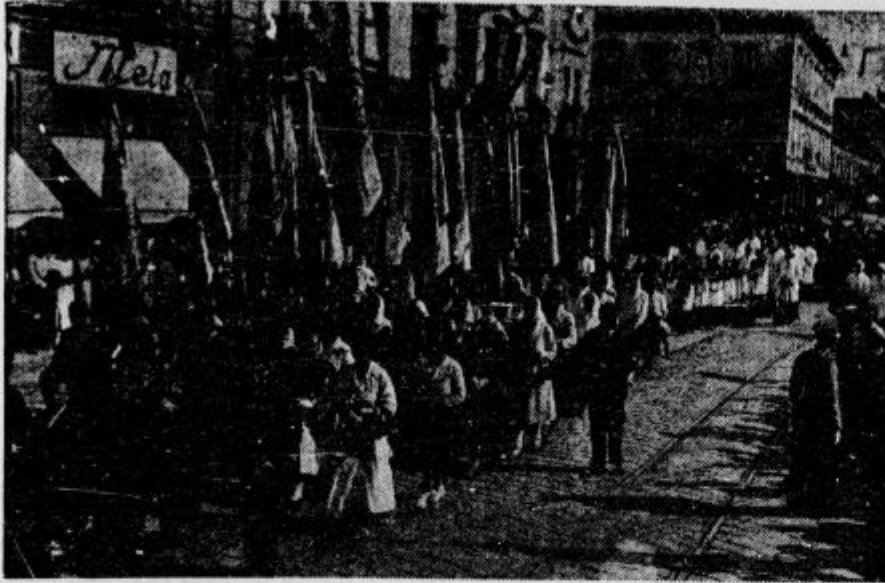
Tretji slavnostni govornik je govoril ravnatelj Zadrudne zveze g. dr. Basaj.

Po končanem zborovanju so vsi cerkveni dostojanstveniki na čelu z Nj. Eminenco kardinalom-legatom Hlondom in civilni dostojanstveniki odšli po sredi arene proti glavnemu izhodu. Množica zborovalcev jim je prirejela navdušene ovacije, katerih so bili najbolj deležni kardinal legat Hlond, nadškof dr. Jeglič in notranji minister dr. Korošec.

Pontifikalna maša papeževega kardinala-legata na Stadionu

Stotisoč vernikov v sklepni procesiji

Zastave katoliških društev pred Najsvetejšim v procesiji.

Ako je bila nočna procesija slovesno ogromna ter je imponirala tako po svoji veličini in z desetstisočimi možmi in fanti, tako jo je vendar prekosila popoldanska zaključna procesija iz mesta na Stadion. Bila je to procesija vsega slovenskega naroda in procesija mnogoštevilnih zastopnikov hrvatskih katoličanov. Pa to ni bila samo procesija, to je bil veličasten manifestativen sprevod, kakor ga zmorejo le velika mesta v modernih časih pri večjih narodih in še tam po navadi s političnim pritiskom. Pri tem globoko verskem sprevodu pa si je najmanj 100.000 ljudi dalo pred glavnim mestom slovenskega naroda globok dušek svoji verski navdušenosti, svoji želji po čim bolj javni manifestaciji svojega katoliškega verskega nazora. Ni bila to kakšna komandirana in s silo pripeljana množica v Ljubljano, saj ljudi, ki so po veliki večini prišli le z malimi sredstvi od daleč v glavno mesto Slovenije, ni treba siliti, da sodelujejo pri največjem prazniku, kar jih je doživela Ljubljana in sploh kar so jih doživela slovenska tla. Še do snoči bi morda snočnja procesija veljala za največjo sprevodno manifestacijo na slovenskih tleh, toda današnja popoldanska jo je po ogromnosti in živahnosti daleč nadkrilila.

Ob 3 popoldne so se pričele pomikati ogromne množice izpred stolnice in s petih glavnih zbirališč ter nešteti manjših proti Dunajski cesti. Ko pa je zadnji udeleženec dospel na Stadion, je bila že 6. ura. Ves ogromni sprevod je kljub najlepši disciplini množice in najboljši skrbi rediteljev trajal torej kar tri ure, pa čeprav so množice skoraj ves čas pred Najsvetejšim, torej pretežni del sprevoda, strnjeno korakale v šestostopih. Za Najsvetejšim pa so šli odlični zastopniki, častniški zbor in redovne sestre, takoj nato pa je ljudstvo, ki se je hotelo uvrstiti v to veličastno versko manifestacijo, zgrnilo v sprevod v dvanajstostope, tako da je tesno zadevalo ob gosti spalir vsega prebivalstva. In še ta prenatrpani del procesije je korakal dobro uro za Najsvetejšim na Stadion.

Pri sicer tako izključno verski manifestaciji, kakor je bila današnja procesija popoldne, je bilo le presenetljivo, kako so desetstisoči in desetstisoči vdano prepevali evharistične in Marijine pesmi ter vneto molili.

Vso veličastno procesijo je otvorila zastava Prosvetne zveze. Zastavo je spremljala fanfara šestih fantov v narodnih nošah ter drugi fantje in žene v narodnih nošah. Sledila je godba »Sloga«, nato mali križarji v lepih razporedih z okoli 30 zastavicami in snaki. Nato Poselaka zveza s praporom in

venici, šentjakovski stolni Marijin vrtec z 8 prapori, nakar je neslo 12 frančiškanskih duhovnikov v ornatih in častnem spremstvu otrok brezjansko Mater božjo. Sledil so zopet križarji z 18 zastavicami in drugi del Klaric z 8 prapori. Sledila je kranjska dekanija, v njej 200 narodnih noš, po večini gorenjskih, med temi pa tudi 5 Belokranjic.

Nad vse častno je bila zastopana belgrajska škofija predvsem s slovenskimi dekleti, ki so žrtvovale morda zadnje prihranke, da so prihitele na to versko manifestacijo. Celo iz Niša so bili zastopani Slovenci z zastavami. Imponirali so Hrvatje iz vseh hrvatskih škofij po svojem enotnem nastopu z oznakami škofij in zastavami. Trije mameci v dubrovniški narodni noši so nesli prapor svoje cerkvene organizacije. Omeniti moramo prekrasne narodne noše slavonskih deklet.

Strnjeno so nastopili verniki lavantinske škofije, od katerih so bile zastopane vse dekanije. Vse dekanije so nastopile s mnogimi prapori svojih cerkvenih kongregacij in organizacij. Mogočen je bil nastop mesta Maribora samega, enako mest Celja in Ptuja,

pa tudi posameznih okolišev in dekanij. Pri celjski skupini moramo omenjati, da je nastopilo več deklet v prastari savinjski narodni noši, ki se bistveno razlikuje od gorenjske, ki pa je prav tako slovenska kakor gorenjska, ki je pa že vsaj 100 let ni bilo v javnih nastopih. Evharistični kongres je izkopal tudi to narodno nošo. Vrlo je nastopila konjiška godba v svoji skupini.

Mogočne verske manifestacije so se udeležili tudi rudarji. Pri trboveljski skupini, ki je šla z lavantinsko škofijo, je šla s staro rudarsko zastavo večja skupina uniformiranih rudarjev in vzorna ter močna rudarska godba. Za njo duhovščina laškega okraja. Sledile so druge lavantinske dekanije s številnimi prapori. Koroške Slovence, ki so na srečo še v Jugoslaviji, so zastopale skupine Mežiške dolina, Dravograd in druge. V sprevodu lavantinske škofije so bili številni Zaslavci, prebivalci Ptujkega polja, Obdravci, verniki s Haloz in s Slovenskih gor, izpod Uršlje gore, iz Saleške doline, iz krajev proti hrvatski meji, sploh od povsod.

Zaključno skupino sprevoda lavantinske škofije — mnoge posamezne skupine z zastavami in godbami iz lavantinske škofije so se namreč priključile delu sprevoda za Najsvetejšim — pa je tvorila enotna in mogočna skupina Slovenske Krajine z zastavami in z godbo. Med številno duhovščino Slovenske Krajine se je markantno odražala postava sivolasega voditelja župnika g. Klekla.

Sledila je ljubljanska škofija. Mogočno je nastopila Ljubljana in s tem dokazala, da je vredna biti kraj letošnje vsekotoliške slavnosti v Jugoslaviji. Ljubljanska skupina je bila največja v sprevodu med posameznimi skupinami in ako jo je katera skupina po številu in mogočnosti prekosila, jo je prekosila k večjemu le skupina ljubljanske okolice. Zopet bo najbrž od resnic, ako cenimo število vseh ljubljanskih udeležencev na vsaj 10.000 in število udeležencev iz ljubljanske okolice tudi na 10.000. Sploh pa sta bili obe skupini precej pomešani med seboj. V sprevodu so šle ljubljanske cerkvene kongregacije in organizacije s svojimi zastavami, mladina, otroški vrtni, klarice, križarji itd. Skupno so korakali vsi ljubljanski župniki. Samo Ljubljana je dala k skupini narodnih noš okoli 200 avb, okoli 50 peč istrskih, goriških in tržaških noš pa je bilo okoli 30. Sledila je dolga vrsta društev. Pohvalno moramo omenjati razne godbe kakor godbo iz Device Marije v Polju, ki je sodelovala pri mestni skupini ter godbe s Rakovnika.

Pri skupini ljubljanske okolice moramo omenjati predvsem originalno misel, ki so jo izvedle deklice. Nesle so namreč križ obdan v obliki stožca s belimi trakovi. Impozantna je bila pri ljubljanski

škof dr. Rožman nese Najsvetejšo

Slovenski narod jemlje slovo

okolici skupina okoli 3000 moč, ki je vneto molila in prepevala. Mimo drugih moramo omeniti dve skupini viške godbe. Se močnejša kakor udeležba narodnih noš pri Ljubljani, je bila pri ljubljanski okolici. Saj je šlo okoli 450 narodnih noš v sprevodu. Sledila je dekanija Cerklana s prapori, duhovščina in s prav tako številnimi narodnimi nošami in s cerkniško godbo. Zadnja od domačih skupin pred Najsvetejšim je bila kamniška skupina s impozantno domačjo godbo in seveda z narodnimi nošami in duhovščino ter s prapori.

Sledila je vojaška godba in častna četa 40. pešpolka. Gnila je skupina izseljencev iz Amerike, Francije, Nemčije in Holandije. Izseljenci so deloma korakali v skupinah in rudarskih in drugih društvenih uniformah z zastavami sv. Barbare in zastavami bratovščin Živega sv. rožnega venca. Nekateri izseljenke so bile tudi v narodnih nošah. Sledila je skupina beloočleženih otrok srednješolske in osnovnošolske kongregacije, zlasti močne so bile skupine Liehtenturnu, Rakovnika, Šiške in šišenskih križarjev. Nato je sledil ves odbor pripravljalnega odbora za kongres v dr. Žitkoviču na čelu, med temi tudi stalni predsednik jugoslovanskih kongresov škof dr. Srebrnič ter zastopnik mednarodnega odbora evharistič. kongresov Que-nard, predstojnik asumpcionistov. Sledila je skupina ministrantov, redovna duhovščina, med katerimi je vzbudila pozornost skupina belih menihov in križevniškega reda, nato so sledili zopet otroci, bogostaveci in duhovščina, domači prelati tako ljubljanski kakor tudi od drugod, stolni kapiteļi, škofje, nakar je neslo baldahin 8 fantov v narodnih nošah. 8 pa jim je bilo za sprematvo. Ob Najsvetejšem je stopala častna straža podčastnikov. Najsvetejše je nosil škof dr. Rožman, asistiral pa sta mu kapouika dr. Opeka in dr. Klinar ter druga duhovščina. Za Najsvetejšim so korakali v prvi vrsti zastopnik Nj. Vel. kralja in kraljevekega namestništva diviz. general Nedeljkovič, zastopnik vladne notranji minister dr. Korošec in ban dr. Puc, v drugi vrsti pa podban dr. Pirkmajer, zastopnik zunanjega ministra Gavrilovič in zastopnik pravosodnega ministra dr. Čičič. V tretji vrsti je bila reprezentanca univerze z rektorjem dr. Samcem, ministrom dr. Pitaniceom, dr. Lukmanom, dr. Ujčičem in dr. V. Korošcem. Nato je šel mestni župan dr. Ravnihar s podžupanom prof. Jarcem in z vsem občinskim svetom. Sledila so zastopstva vseh uradov in organizacij, ki so že dopoldne bile zastopane na stališniški slavnosti. Z močno delegacijo je bilo posebno zastopana Zbornica za TOI s predsednikom g. Jelačinom, s podpredsedniki in svetovaleci. Za zastopnike je korakal močan častniški zbor, v katerem so bili vsi višji častniki ljubljanski. Sledile so v številnih vrstah redovnice ursulinskega, usmiljenkega, Solškega in drugih ženskih redov. Nato so se zopet razvrstile pod vodstvom svojih zastav, svoje duhovščine in ob veliki udeležbi ženskih in moških narodnih noš razne druge dekanije, kakor Vrhnika, nova kamniška skupina, Novo mesto, posamezne skupine iz kranjske dekanije, ribniške dekanije, Leskovec, Zuzemberk, Litija, Škofja Loka, pa zopet tudi posamezne štajerske skupine. Tudi v tem delu spreveda je bilo mnogo godb.

Za organiziranimi skupinami je šlo še veliko število neorganiziranih vernikov. Poudariti pa moramo, da je bilo mnogo skupin in še večje število neorganiziranih vernikov skoraj priloranih, da se tega veličastnega spreveda ne udeleži, ker je bilo fizično nemogoče. Saj, ko so prihajale zadnje skupine na Stadion, so bile litanije že skoraj končane. Približno pa moramo računati, da je šlo v sprevodu okoli 40 godb, okoli 3000 zastav in okoli 7000 mladine v slavnostnih oblečilih. Število narodnih noš je bilo tako ogromno, da Ljubljana tudi še nikoli pri nobeni slavnosti ni videla tako bogate in pestre zbirke narodnih noš. Slovenska narodna noša postaja zopet lastnina naših širokih ljudskih plasti za slovesne dni.

Današnji fantje in dekleta, današnja mladina, ki se je udeležila tega veličastnega spreveda, bo še čez desetletja morda pripovedovala mlajšemu rodu o tej manifestaciji, ki bi se nam zdela pravljica, ako ne bi pri njej sodelovalo aktivno vsaj 100.000 ljudi in ako ne bi po vsem mestu tvorilo mogočih spalir kakih 50.000 oseb. Resnično ni bilo še v zgodovini Ljubljane kaj tako mogočnega.

NAROCITE

»SLOVENCA« na ogled! — Naslov: Ljubljana, Jugoslovanska tiskarna.

9°

Slovesne večernice kot zaključek kongresa so trajale točno do pol sedmih. Ko je kardinal-legend podeli zadnji blagoslov klečečim vernikom, se je nad Stadion zlilo od daleč slovesno zvonjenje ljubljanskih cerkva. Kot v ljubljanskih, tako so v tem trenutku po vseh cerkvah naše slovenske zemlje zapeli zvonovi in sporočili vsemu slovenskemu ljudstvu, da se je pravkar končal največji verski praznik v zgodovini slovenskega naroda. Nad Stadion pa se je kot val morja razlila tista večna lepa in pristna slovenska pesem hvalnica Mariji — Lepa si, lepa... Kdor je poslušal to prelivanje petja tisočerih grl našega vernega ljudstva, si pač nikdar ne bo mogel zamisliti lepšega kolektivnega izraza slov. pesni, kakor pa jo ta poje takrat, kadar slavi svojo nebeško zaščitnico in kraljico.

Zapadna globel Stadiona je počasi tonila v senco zahajajočega solca in vsa zapadna polovica Stadiona je tako rekoč onemela v mramorno negibnost pred občutjem, da se prav kmalu konča borni dan nebeškega veselja na zemlji. Samo vzhodna polovica Stadiona je še blestela v solncu, kakor da ve, da slovo od Marije more biti le trenutno. Pa tudi nad zapadno polovico Stadiona so še visoko svetlikale zlate konice edinih bojnih zastav, praporov naših verskih organizacij. Veselo so bliskali v nebo, kakor da bi hoteli še ponovno izpričati, da so nepremagljivi v svoji edini misiji borbenosti slovenskega naroda — v službi onstranski sreči vsega slovenskega ljudstva. Petje in zlato svetlikanje v solncu sta bila tako silna dokaza zvestobe našega naroda njegovi veri, da bi mogel staviti vsakdo, da je ob tem občutju primera z vsako armado protiklava.

Komaj je bila izpeta Marijina pesem, ko se je občutej silnega zmagozslavja naravnost izrgalo iz grl vseh navzočih. Naši ljudje se tokrat niso mogli več vzdržati in ves ogromni Stadion je vzkli-

pel v silnem vzklikanju našim škofom, legatu in ministru dr. Korošcu. Ti so se v počasnem sprevodu začeli pomikati proti izhodu. Vse se je upognilo v pozdrav od silni silhueti našega svivolosega nadškofa dr. Jegliča. Bila je to le majhna zahvala tistemu našemu knezu, ki je danes ob Mariji Pomolnici pač doživel najlepše uresničenje svoje nemajne vere v Marijo, ki jo je postavil za zaščitnico vsega slovenskega naroda. Dočim so množice doselej pozdravljale le z mahanjem robev kardinala-legata, se je sedaj tudi njemu utrgalo glasno vzklikanje hvaležnih vernikov. Saj jim je prvič prinesel pozdrave suverena katoliške Cerkve in to enemu izmed narodov, ki je med najmanjšimi v katoliškem občestvu. Kardinal-legend pa je ginje zadnjič blagoslovljal na levo in desno. Ob izhodu se je še zadnjič počasi okrenil nad ves Stadion in ga slovesno blagoslovil. Lesketanje njegovoga škrtala je ujelo še zadnje žarke zahajajočega solca.

Med tem so pristopili k oltarju frančiškani v ornatu in počasi začeli snemati sliko Marije Pomolnice. Sedaj je zopet zadonela v rastoči mrak himna Marijina pesem, toda tokrat ni bila več hvalnica. Bila je stara slovenska romarska prošnja pesem, ki je toliko stoletij zaupa v Marijo. Mali nad svojimi otroki nikdar ne zmaguje, zato tuč ta pesem ni mogla biti prekinjena z zmagozslavnimi vzkliki, ki so spremljale voditelje našega ljudstva. V slovo je zavalovilo med pesmijo samo tisoče in tisoče drobnih robev. Mahljanje, ki je neslišno bučalo tako, kakor buči roj pridnih čel. Pridnost v ljubezni napram Mariji more biti čimni izraz za karakterizacijo tega silnega slovesa katolice iz prestolice slovenskega naroda. Pesem in zadnji pozdravi z mahanjem robev so skoraj da turbno utonili v zaključek najprijetnega dogodka v zgodovini našega naroda.

Dr. Anton Korošec odzdravlja navdušenim množicam

Dr. Anton Korošec

„Nad vse pričakovanje sijajno“

Notranji minister dr. Anton Korošec je dal ljubljanskemu dopisniku centralnega presbiterija po zaključku evharističnega kongresa tole izjavo:

Evharistični kongres v Ljubljani je uspel nad vse pričakovanje sijajno. Udeležba je bila ogromna iz vse Jugoslavije, seveda največ iz Slovenije. Evharistični kongres je bil zamišljen kot verska manifestacija. Kongres je hotel to biti in nič drugega. V tem oziru je popolnoma dosegel svoj prvotni namen. Do incidenta, pa niti do najmanjšega nerada ni prišlo. Vsakdo se je trudil, da povečata dneve. Zlasti Ljubljana pa je pripomogla svoje, da so ti dnevi tako lepo uspehi in da bodo osteli v spominu vsakemu, ki je videl ta kongres.

G. minister se je udeleževal vseh prireditvev kongresa.

Nadškof dr. Jeglič

„Napišite, da je vse tako lepo...“

Po banketu se je našemu uredniku nudila redka prilika, da je v družbi z ravnateljem škofijske pisarne gosp. Jagodičem, ki je neutrujen v svojem delu za kongres in zato v polni meri zaslužil, da ga omenjamo na tem mestu, govoril s svoločim jubilarantom nadškofom dr. Jegličem. Na prošnjo našega urednika, naj mu dovoli kratek intervju, je Prevrzneni z ljubeznivim nasmeškom odgovoril:

»Napišite, da sem nad vse srečen. Nekaj tako veličastnega in lepega, si ne bi mogel predstavljati nikoli. Vse to doživljam daleč presega moje pričakovanje. Napišite, da je vse tako lepo, tako čudovito lepo, da vam tega z besedami ne morem povedati in opisati.«

In se je v vedrim obrazom poslovil in s pravnimi koraki odkorakal po hodniku.

Marija se vrača na Brezje

Ni se še polegel vihar navdušenja, ko so padali cerkveni in svetni dostojanstveniki po sklepnih slovesnostih iz Stadiona, že je zvočnik naznanil, da se bo poslovila milostna Marija Pomagaj ob kongresa in romala spet nazaj na svoj prestol na Brezje. Na mah so se oč vseh tisočev obrnile proti ulicju, za hip je zavladala tišina in vseh src se je oprjela čudna tesnoba, ki prime človeka le ob najlepših trenotkih slovesa. Takoj nato je godba inlonirala Marijino pesem, poprijeli so vsi desetstisoči, pesem je vrela iz srca množice. Ze so nesli po mostu na tribunu veliko nosilnico, na katero so dejali milostno podobo. Kakor mogočno, vendar čisto tih vzdih se je izvil iz množice, ko so frančiškani v dalmatikah prinesli podobo po mostu. Okrog tribune so ljudje popadali na kolena, peli so in mahali z robcii, vsak bi bil rad prišel čim bližje, vendar so fantje reditelji in zvočnik skrbeli, da je šlo vse v največjem redu. Ljudje, ki so bili že namenjeni proti izhodu in ven, so vdrli nazaj in se zgrinjali proti sredini. Deloma so bili že zunaj Stadiona, ker so odhajali dostojanstveniki, nad polovico jih je pa ostalo v Stadionu.

V slavnostnem triumfu

Je podoba šla po sredi arene, ogenj v ljudeh je rasel od trenotka do trenotka, kjer je kdo mogel, je pokleknil, vse oči so neprestano spremljale milostno podobo. Procesija je prišla na breg pri izhodu, prostora zunaj še ni bilo, ker so dostojanstveniki še vedno odhajali na svojih avtomobilih, zato se je našel čas, da so Marijo obrnili, mogel jo je videti ves Stadion. Kakor za zadnji pozdrav. Nepopisen prizor, ki mora najbolj trdo srce zagrabiti z vso silo. Vse ljudstvo, tisoči in tisoči so padli na kolena, ganljivost slovesa je pripelala do viška. Skoraj ni bilo subega očesa, vse je planilo v jok, v jok ljubezni do Marije, v jok upanja in čudovite sreče. Sila naše vere in vdanosti Mariji je mogočna, da se ji ne more upirati nobeno srce. V tem trenotku je mogel vsadek spoznati, zakaj nam naš veliki Jęhđe tolikokrat poudarja: Po Mariji k Jezusu.

Od Stadiona . . .

Pred Stadionom je spet pozdravila Marijo deset- in desetstisočglava množica. Slika so takoj dejali na avto, poleg me so se vsedli kot varstvo in spremstvo: P. Romo Tominec, p. Križosom Selovanič in štirje križarčki. Spremstvo je tvorilo še kakih deset avtomobilov. Vodstvo kongresa je zastopal g. Jože Košiček.

Po Tyrlevi cesti so prav v istem času odhajale največje množice ljudstva, zato so reditelji in stražniki na konjih-konjaj naredili prostor za avto. »Marijo peljejo, Marijo peljejo! Pokleknilo!« so vzklikali ljudje in poklekovali, ko so zaslišali poseben fantarski znak na avtomobilu. Ljudje so se dregnili, vsak je hotel še enkrat videti Zaščitnico kongresa, za spomin so trgali cvetje z avtomobilovega okrasja. Mnogim so privrele spet solze, avto se je moral parkat ustaviti, ker so ga množice tako oblegale.

Pri železniškem prelazu je spreved krenil na Bleiweisovo cesto in potem na Celovško proti Gorenjski. Pred železniškim prelazom je spet moral počakati, ker je bilo toliko ljudstva. To je bilo zadnje slovo od Ljubljane. Ker je moral po Ljubljani avto voziti silno počasi, je bilo nekaj malega zamude povsod, a cele slovesnosti to ni motilo.

Na vsej poti od Ljubljane do St. Vida stoji ob cesti romarski vozovi. Ljudje poklekujjo na tla in na vozovih kleče in čakajo, kdaj se milostna podoba pripelje mimo. Na vseh oknih plapolajo svečke, ponekod so narejeni majhni oltarčki s svetimi podobami. Ze oddaleč sije razsvetljen križ na šentvidski cerkvi in pri Marijini kapelici pred vasjo čaka vrsta voz z narodnimi nošami. Pred cerkvijo je zbrana množica ljudstva, v tisoče bi jo šteli. Stevilna duhovščina čaka, mnogo gospodov iz zavodov, celokupno učiteljstvo s šolsko mladino, zastopniki občinskega odbora. Ko se avto s podobo počka izza ovinka, zaigra godba iz Škofje Loke Marijino pesem. Obrazi zagore, povsod vzvalovi tisto razpoloženje, kot se je vnelo v najlepših trenotkih na Stadionu. Zelne oči, a vendar utešene, saj spet vidijo našo zaščitnico. Množica poje tisto najlepšo: Lepa si . . . Potem duhovščina zapoje nekaj litanij, ljudstvo razvneto odpeva, in spet zaigra godba, avto je že ves obsut s cvetjem.

Mrak lega na polje

Šmarna gora dobiva črne obrise, gore v daljavi čakajo zamaknjene v večerno tišino in Marija roma čez šentvidsko polje proti Šmarni gori. Ob cestah kleče ljudje, v Mednem so postavili mlaje, tam zopet oltarčke na okna, ljudstvo čaka kleče. Četa kolesarjev kaže pot v Presko, kjer čaka že množica ljudi, povsod je še kongresno razpoloženje, saj so se večinoma pravkar vrnili iz Ljubljane. Domača godba zaigra Mariji v pozdrav, vrsta narodnih noš poklekujje, otroci mečejo cvetje na avto. Iz src privre »Ti, o Marija . . .« in potem vsi zbrani molijo »Pod Tvoje varstvo« in nato se spet oglasi pesem.

V Škofji Loki

Povsod je toliko ljudi, da mora avto voziti počasi, da ob cestah klečeči ljudje vsaj za hip pogledajo milostno podobo. Ave Marijo zvonijo po cerkvicah proti Sori in Škofji Loki in se razlega čez polja, nebo se oblači, vendar nekaj zvezd sije. Noč vse zvezde gore Mariji v čast, še trički v travi neugnamo pojo, kakor da bi vedeli, da se Marija vrača na Brezje. V Sori je toliko ljudstva, da ne moremo naprej, čeprav imamo že pol ure zamude. Veličasten je bil pogled na Škofjo Loko. Vse razsvetljeno, uršulinski samostan je v svojih rdečih lučih sijal daleč čez polje. Na trgu je na tisoče ljudstva, sami znani obrazi. Ne poznam jih aicer, a sem jih videl v Ljubljani stotinoč in vsi so enaki. Tisti ogenj v očeh, v obrazih umirjenosti, hrepenežje potrešeno v svetelnih trenotkih kongresa. Med zvonjenjem se je pripeljala Marija na Glavni trg med gostim špalirjem otrok. Ljudsko petje. Ganljivi je bil trenotek, ko so otroci peli: »Otročice, o Marija, Mati, sprejmi milostno v srce . . .« in pri tem Marijo obsipali s cvetjem. Seveda je morala nazadnje zadoneti še: Lepa si . . . Med špalirjem otrok, o kapucinov in č. sestra Ursulink se je spreved avtomobilov pomaknil proti kapucinski cerkvi in nato mimo razsvetljenega evharističnega križa pred mestom tja v Sorško polje. Po vseh cerkvicah zvonijo. Vse hiše so razsvetljene ne samo ob cestah, tudi globoko v vaseh gore čiste. Ljudje kleče ponekod v dolgih vrstah ob cesti in drže luči v rokah. Hrepeneče se ozirajo, kdaj pride Marija. Cele vrste svečk so nasajene ob cesti po fleh, nepopisno lepi prizori, ponekod mižice pri cesti, na njih Marijine podobe, zraven kleče ljudje, matere drže v naročjih otroke, da jih vsaj za hip pokažejo Mariji. Kje ste tisti, ki našemu narodu trgate vero iz srca, kje ste tisti, ki pljujete na naše svečelnice? Pridite in pogledajte in boste videli, da je naš narod veren, v dno duše vdan Bogu, Marijin narod! Ko človek gleda te prizore, mora nehoti biti ponosen na svoj narod, ki trpi in si trpljenje lajta — z vero.

Ze smo v Zabrnci. Ponavljajo se znani prizori. Vsa fara z g. župnikom, otroki s šolskim upraviteljem. Ljudstvo se izroča Mariji in moli »Pod Tvoje varstvo«. Mešan zbor zapoje dve pesmi, medtem deklice obsujejo avto s samimi belimi lilijami, da lepo okraštani avto dobi še lepši sijaj. »Mi smo pogumni Tvoji mornarji . . .« pojo fantje in avto se že premika proti Šmarnem. Kakih štirideset kolesarjev drvi pred nami v skrivnostno noč in neprestano vsi zvoče s svojimi zvonci. Ka-

kor da bi oddaleč poslušal sladko pesem murnov, neznano melodijo. Spet razsvetljena okna, klečeči ljudje, okrašena znamenja, mlaji, lučke, lučke, kdo bi jih preštel. . . Mogočni šmartinski zvonovi grme v noč in naznanjajo prihod. Pred cerkvijo velikanska množica z duhovščino, zastopniki občinskega odbora, učiteljstva in tako dalje. Molitev in pesem, vzdih in pritenjen šepet, gneča na avtu, žareči obrazi, zvonjenje, narod prosi Marijo, prosi blagoslova, oči se vpirajo z živo vero v milostno podobo. Prizori, ki jih nihče ne bo pozabil, kdor jih je le videl. Teško je slovo, povsod bi najraje Marijo obdržali, molili in peli vso noč.

Proti Brezjam

A že drsimo po Gašterju, nasproti nam zasije Kranj, na cerkvi se blesti dvojen, razsvetljen križ. Kranj je še poln ljudi, a ne moremo čakati, samo za hip se ustavi Marija in potem krenemo naravnost na Brezje. Po vaseh je vse razsvetljeno, nakelnski evharistični križ nas pozdravlja, nato ljubenski in daleč z druge strani jamniški. Ze smo na vrhu perarškega klanca in vidimo, da je brezjanska cerkve vsa razsvetljena z žarometi. Mogočno stoji kakor svetel steber med gorami.

Kjer se cepi cesta proti cerkvi, čaka morje luči. Bakle, tiste, ki so jih imeli v Ljubljani pri nočni procesiji. Tam čakajo oči, frančiškani z Brezji in številna okoliška duhovščina, gasilci, pevci, šolska mladina z mošenjskim učiteljstvom, množica ljudstva. Najprej vsi molijo »Pod Tvoje varstvo« in »Zdrava Marija«, nato cerkveni zbor zapoje dve pesmi in spreved se pomalce proti cerkvi. Kakor rimska procesija, Morje luči se pomika, dolga procesija poje litanije in nato moli rožni venec, pri cerkvi spet čaka druga skupina ljudi. Pred cerkvijo in po hišah okrog je vse v lučih in lampijončkih. Avto se ustavi pri glavnih vratih. Takoj vzamejo sliko in jo v procesiji nesó pred Marijin oltar. Tako je Marija prispela na svoj brezjanski prestol.

V hramu

P. Roman prečita zapisnik iz spremne knjige: »Iz Ljubljane smo odšli 30. junija 1935 po končanem in uspelem evharističnem kongresu, ki mu je pred sedoval papežev legat kardinal Hlond, ob sedmih zvečer in sprejeli milostno podobo skozi št. Vid nad Ljubljano, Presko, Soro, Škofjo Loko, Šmarno in odhod na Brezje. Slika smo nepoškodovano oddali. t Gregorij Rožman.« — »Slika sem kot rektor svetilča sprejel zopet v svoje varstvo, Bonaventura Resman, O. F. M., ob 23. uri in 35 minut, dne 30. junija 1935.« Slede podpisli prisotnih kot prič.

Takoj nato je ugotovil p. Roman Tominec: »Petčati so ostali vsi nedotaknjeni in jih zdaj vpricho množice prestrizemo.« Prestriigel je zlasti vrvice, sliko so vzeli iz okvira in jo takoj postavili v oltar. Zavladalo je po vsej cerkvi veselo razpoloženje, žareči obrazi so se vpirali v Marijo in vse ljudstvo je stoji peko zahvalno pesem. S tem je bil ošielni prenos končan, ljudstvo je ostalo v cerkvi in pelo pesem za pesmijo. O polnoči je bila slovesna polnočnica, ki jo je imel provincial p. dr. Guido Rant.

Triumf Marijinega povratka na Brezje je bil nepopisno lep, mnogo lepši kakor oni v Ljubljano. To je bil obenem tudi najlepši, najtoplejši zaključek veličastnega kongresa. Moramo reči, da je to Marijino romanje v Ljubljano in nazaj dalo kongresu krvi in ognja in to v neprimerno večji meri, kot smo pričakovali.

Skupina narodnih noš v procesiji

Naročajte »Domoljuba«!

KAJ JE NOVEGA

ZAHVALA

s katerimi spodaj podpisani potrjujejo, da sem danes (smislno prejel 1000 Din (z besedo En tisoč Dinarjev) od uprave »Domoljuba« kot pohvalo za podporo, ker mi je kot rednemu naravniku pomagala stanovanjska hiša.

Gabrovca, fara Čelnice, 25. junija 1935.

Filip Dacar l. r.

DOMAČE NOVICE

d 60 let je dopolnil ljubljanski vsehilski profesor dr. Gregor Krek.

d Sporazum glede starega pokopališča pri Sr. Krištofu v Ljubljani. Posebna komisija odposlancev mestne občine in ljubljanskih županj, ki so lastnice starega pokopališča pri Sr. Krištofu, je te dni sklenila: Mesto dobi 30 tisoč kvadratnih metrov pokopališkega sveta, nato pa odstopi Pokopališkemu skladu 6000 kvadratnih metrov starbišče za topničarsko vojašnico. Za do sedaj uničeni spomeniki se bodo posebej skrbeli ali v parku ali v Hramu slave ali v muzeju, enako pa tudi tisti spomeniki, ki jih bo še posebej določila mešana komisija. Čim bo ta sporazum odobril občinski svet, se bo lahko začelo delo za park. Park bodo delali brezposelni delavci, ki bodo plačani iz brezposelnega fonda. Tako bo severni del mesta imel v nekaj letih krasen park.

d Najbolje uspehe v Zagrebu so dosegli preteklo šolsko leto dijaki nadškofijske gimnazije.

d Zaitana telezniška prevoznina je dovoljena za smrekovo skorjo, ki se v vagonskih pošiljkah odpravlja s postaj Brezno-Ribnica, Dovje, Dravograd-Mela, Prevalje, Sr. Jedert, Sent Peter v Sav. dolini, Smartno ob Paki, Vobred in Vuzenica.

d Skupina bolgarskih teleznitarjev je obiskala te dni Slovenijo, kjer so skupini priredili slovenski stanovski tovariši lep sprejem.

d Sebki trgovci so bili ono nedeljo v Belgradu. Med drugimi so sklenili, da se skliče v letošnjem septembru državni kongres trgovcev v Zagrebu in stavijo zahtevo po ukinitvi zakona o zaščiti kmetov in neposrednih davkih, o obdavčenju nadgrad, o prepovedi ustanovitve inštrijalnih prodajalnic, o ukinitvi sedanje uredbe o kartelini, o prepovedi ustanovitve veleblagovnic, o zaščiti domačih inštrijalnih potrebščin za državno obrambo, o prepovedi krošnjenja, o ustanovitvi gospodarskega sveta, o strogem kaznovanju zlorabe uradnih dolžnosti in o skorajšnjem razpisu volitev v skrbnice.

d Zelo moderno zdravilišče na Lovčenu v Čuni gori so odprli te dni. Na Otrznem pa postarajo dom za ječinske ozonike.

d 350.000 Din je poveril in si našel sam sklenil svetli življenje uradnik ljubljanske carinarne Franc Duhovnik.

d Za letnih letstva od politične uprave se zbirajo v zadnjih dneh uradna »Urbeljski tovariši«.

d Nad konkurenco drugih, zlasti slovenskih tiskara tedaj novevstane tiskarne. Kot vrtak pa navajajo, da je cena električnega stroja v Novem Sadu neprimerne visoka in zahtevajo razmiselnje za razsvetljavo na 4 in za po-

gon na 2 dinarja za kilovat. Zdaj se celo Električna centrala sama tiska svoje tramvajске listke raje v Osijeku.

d Zadržane gostilne morajo imeti posebno dovoljenje po obrtnem zakonu ter biti vfilanjene pri gostilniškem združenju svojega okraja.

IZ DOMAČE POLITIKE

d Inozemska časopisje piše zelo ugodno o novi dr. Stojadinovičevi vladi. Smatrajo jo za vlado notranjega pomirjenja, ki bo pripravila rešitev hrvatskega vprašanja.

d Prvo delo novega notranjega ministra. Notranji minister dr. Korošec je dal nujno naredbo okrajnim načelnikom in policijskim oblastem, da izpustijo iz zaporov vse tiste, ki so bili obsojeni zaradi policijskih prekrškov, v kolikor njihova dejanja ne spadajo pod kazenski zakonik. Po vesteh, ki so prišle do večera, so vsi okrajni načelniki in policijske oblasti izvršile to odredbo in je bilo izpuščenih na svobodo nad 1000 oseb.

d Pozdrav novi vladi. G. Stane Vidmar, predsednik »Boja«, ki ga je prejšnji teden razpustil ban dravske banovine dr. Dinko Pac, je danes v imenu odbora »Boja« odposlal notranjemu ministru dr. Antonu Korošcu naslednjo brzojavko: »Pričakujemo od nove vlade in od Vašega sodelovanja v njej odzdravljenja težkih razmer v Sloveniji in vsej Jugoslaviji in Vas zaradi tega najiskreneje pozdravljamo ter želimo Vašim naporom najlepših uspehov. Za člane ozaređenega izvršnega odbora razpuščenega »Zdrudjenja borcev Jugoslavije Boja« — Stane Vidmar.«

d Dr. Marušič je zadržal svoje senatorsko mesto. Poslanec sta torej sedaj za logaški okraj trgovca Stanko Lenarčič, za ljubljansko okolico pa g. Rozman.

NESREČE

d Devet poslopij last petih posestnikov je uničil požar v Prepolah na Dravskem polju.

d Ogromen kamea ga je podrl. Ko je posestnik Matija Gliha iz Cigoncev pri Slov. Bistrici peljal voz kamenja iz Zg. Bistrice proti Slov. Bistrici, je nepričakovano zdrknil z voza ogromni kamen ter ga z vso težo podrl na tla, pri čemer je zdrobil nesrečnemu prsni koš. Zdravnik dr. Jernej Černe mu je prvi nudil zdravniško pomoč ter odredil prevoz v bolnišnico. Ker je izgledalo, da bo vsak čas umrl, so ga peljali domov, kjer je nesrečnej podlegel poškodbam.

d Neka skupina petih fantov je te dni splezala na nosilec, ki nosi 20.000 voltno električno napeljavno s Črnuč na Kočevje in na nosilcu pela. Eden izmed družbe je zlezal na vrh in tam naredil stoji na rokah. Pri tem je prišel v stik z električno fino, padel na na-

Moštova esenca

»MOSTIN«. Z našo umotno esenco si lahko vsi in vsi malimi stroški pripravijo trborno, obstojno in zdrav domačo pijačo. — Cena 1 steklenici za 150 litrov 20 Din po pošti 40 Din, 2 steklenici po pošti 60 Din. — Dobi se samo v

DROGERIJI KANC, LJUBLJANA
Židovska ulica in v »Sebotičniku«.

pravo in prišel goreti. Po par sekundah je padel še nižje. Uslužbenca črnuške električne postaje sta ga spravila na tla vsega obglavljena mrtvega. Ponesrečenec je 28 letni pleškar Drobčina Albin z Viča. Ne plezajte na električne nosilce!

d Strela. Dne 24. junija 1935 je bila okrog Rateč pri Skofji Loki huda nevihta. Plaha dežja se je vsula, grmelo in treskalo je, strela je udarila v tri hiše, ki so zunaj Godašiča. V eni je ubilo kravo, v drugi je omamila hlapec, v tretji pa gospodinjjo, ki je morala iskati zdravniške pomoči. — Med bliskom in grmom je udarila strela v hlev rudarja Ivana Jajtiča iz Kočevja in ubila ondi njegovo edino kravo. Istovrstno se je na sejmišču pasel krog cigana Toneta Hudoroviča, ki je malo prej brezuspešno prodajal svoje kljuse. Med nevihto pa mu ga je tudi ubila strela.

d Pri padcu pod voz si je zmečkal nog hlapec Josip Antonič iz Borovca pri Kočevski Reki.

NOVI GROBOVI

d Kaj pomaga nam ta svet? Treba kmalu be umrot! V Mostah pri Ljubljani je umrl Nežka Dovjak, roj. Jerič. — V večnost se je preselil Matiček Zorko, sin okrajnega sodnika na Vranskem. — V Ptujju je preminul davčni nadupravitelj v p. Franc Laibacher. — V Sevnici je na veke zatisnila oči Jofelina Zupanc, soproga lastnika valjčnega mlinca. — V Novem mestu je izdihnila zasebnica Ana Majrščič. — V Lescah so pokopali vdovo Mirijo Justin. — Na Glinceh pri Ljubljani je odšel v večnost Janez Šibovec, želez strojevoda v p. — V Ljubljani so umrli: Franja Vidmar, roj. Trpine, vojni invalid narodnik Ciril Kranjc in eden najstarejših slovenskih častikarjev Ivan Kavčič. Naj počivajo v miru!

RAZNO

d Na bojne poljane v južni Tirole odpelje izletniški avtobus z odprto streho v ponedeljek 15. julija zjutraj ob 8 izpred hotela Union. Marsikdo ima svojega zvestega prijatelja, znanca, sorodnika, čigar zemeljski ostanek počivajo na južnotirolskih bojiščih ali pa ob bregovih zelenomodre Soče. Ker so nam bili dragi v življenju, zato ne smemo pozabiti na nje tudi po njihovi smrti. Ta namen ima naš izlet, kateri se bo vršil po sledečem načrtu: Pot vodi iz Ljubljane preko Trbiča, Portobe v središče Dolomitolv v Cortina d'Ampezzo, tukaj izletniki prenočijo. Naslednji dan se odpeljejo preko krasnih gorskih prelazov Falzarego, Pordoi mimo Col de Lana, Kararskega

Pri zaprtju, motnjah v prebavi

vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec

naravnega **FRANZ JOSEF** grenčica.

Na glavnem in Mib. ul. 100. in nar. ul. 5. br. 1345 od 21. v. 1935.

zera v Bozen in Trient, nato pa v Asiago. Tukaj izletniki prenočijo. Tretji dan pa napravijo izlete v okolico Asiaga zlasti tamkaj kjer so se mudili naši fantje in moške od 17. pešpolka in od 7. lovskega bataljona. Četrty dan se odpeljemo v Basano, Treviso, Cervignano, obiščejo goro sv. Mihaela, si ogledajo pokolišče Redipolje nakar odidejo v Gorico, kjer prenoče. Peti dan pa obiščejo Pevno, Poslavje in Podgoro, popoldne se vračajo preko Višave v Ljubljano. Celokupni stroški t. j. hrane, stanovanje, vožnja in vizum znaša 1400 Din. Priglasiti se je treba do 10. julija, Miklošičeva cesta 7, kamor je treba prinesiti tudi vse potne liste. Bojevniki vljudno vabljeni.

d Na Višarje poromamo letos enajstič, zakor vsako leto prvo nedeljo v avgustu. Odhod iz Ljubljane 3. avgusta zjutraj ob pol 8, prihod popoldne na Višarje, zvečer rimska procesija z lučkami, nato spovedovanje. V nedeljo zjutraj od 4 naprej sv. maše s skupnim bhajilom. Odhod iz Višarij ob 11, odhod iz slabnice ob 2. Priglasiti se je treba do 15. julija, kamor je treba poslati poleg rojstnih podatkov še fotografijo v velikosti 5x5 cm. Ker je poleg običajne izkaznice treba plačati tudi železniško izkaznico znašajo stroški po naši železnici, italijanski dve izkaznici in vizum vse skupaj 85 Din za osebo.

d Zelo neljuba in neprijetna pomota! V nedeljskem »Slovenec« so pod naslovom »Proč z neokusnostmi« po neljubi pomoti navedli tukajšnjo tvrdko »Tivar« radi neokusne reklame z nošenjem tabel in z možicelji na dolgih lesenih nogah. Ker te neokusne reklame ni imela ugledna tvrdka »Tivar« temveč tvrdka »SOKO-OBLEKE«, se je tvrdki »Tivar« zgodila zelo neljuba krivica. Nasprotno memo ponovno ugotoviti, da je ravno tvrdka »Tivar« umevala veličino evharističnih slavnosti z lepo aranžirano izložbo, kar je bilo s pohvalo omenjeno v »Slovenec« z dne 28. junija 1935.

Pri žrebanju „Domoljubovih“ nagrad dne 27. junija 1935 so zadeli:

1. nagrado Din 1000 Hren Jernej, Rudnik 292, p. Kočevje.
2. nagrado Din 500 Kapler Ivan, Ravne 27, p. Krško.
3. nagrado Din 300 Brenc Franc, Cerkljanska 71.
4. nagrada Din 200 Kočnar Janez, Kalce 24, p. Krško.

nagrade po Din 100 so dobili:

1. Sušteršič Ivan, Kamnik 18, p. Preserje pri Ljubljani.
2. Sušteršič Franc, Selca n. Skfl. 68.
3. Blatnik Ivan, Šmihel 34, p. Žužemberk.
4. Mlinarič Janko, Sv. Miklavž pri Ormožu.
5. Avguštin Ivan, Reteče 5, p. Škofja Loka.
6. Rutar Janez, Dednik 4, p. Rob na Dolenskem.
7. Medven Franc, Voltčkova vas 9, p. St. Jernej na Dol.
8. Cvetek Janez, Stara Fužina 76, p. Sv. Janez v Bohinjju.
9. Borštnar Alojzij, Dedni dol 15, p. Višnja gora.
10. Nered Anton, Mohorje 1, p. Rob pri Vel. Laščah.

Nagrade po Din 50 so dobili:

1. Kovač Mihael, Crnuče 8, p. Ježica.
2. Osolnik Jernej, Poljana 2, p. Kamnik.
3. Prašnikar Viktor, Videm 7, p. Lukovica.
4. Andrejak Pavla, Glince, C. XIII. št. 10, p. Vič.
5. Roš Dora, Vodnikova ul. 28, p. Kamnik.
6. Sodja Franc, Zabreznica 1, p. Žirovnica.

7. Prevc Jakob, Dražgoše 11, p. Železniki.
8. Meglič Andrej, Leše 31, p. Brezje.
9. Mikec Jožef, Bistrica 34, p. St. Rupert na Dol.
10. Kern Peter, Pšata 25, p. Cerklje pri Kranju.
11. Friškovec Jernej, Škale 42, p. Velenje.
12. Füreder Franc, Dorfarje 23, p. Škofja Loka.
13. Košak Terezija, Sred. Jarše 8, p. Domžale.
14. Kramar Ivan, Zelimlje 57, p. Studenec-Ig.
15. Pilar Henrik, Velesovo 21, p. Cerklje pri Kranju.
16. Žontar Marija, Virmaše 32, p. Škofja Loka.
17. Krnc Alojz, Gorenjavas 5, p. Šmarjeta.
18. Grošelj Ferdinand, Mekinje 61, p. Kamnik.
19. Perovšek Matilda, Globel 22, p. Sočica.
20. Lah Mihael, Vrhpolje 23, p. Kamnik.

Rešitev uganke:

Naročnino za »Domoljuba« sem že plačal. Nepravilno rešitev je poslalo 797 naročnikov. Uganke je rešilo pravilno 6809 naročnikov..

NEŠTETI ZGLEDI DOKAZUJEJO, DA JE MLADINA, KI BERE UMAZANE ROMANE, PODLISTKE, POVESTI, OPOLSKKE NEZNANSTVENE RAZPRAVE IN POTOPISE V SLABEM ČASOPISJU, IZGUBLJENA ZA BOGA, ZA ČLOVEŠKO DRUŽBO IN V PRVI VRSTI ZA SVOJE LASTNE STARŠE.

Henrik Simon Baar:

Za kravico

Povest.

I.

Ko so šle vsake ženske v adventu k spovedi, ni mogla že več z njimi. Cutila je, da bi ne mogla dveh gričev, ki sta napoti v Klenč.

»Noge se tresejo pod menoj in komaj lovim sapo,« je že dolgo tožila, pa se je še vedno vlekla po hiši, kuhala sebi in sinu Adamu, posedala, počivala med delom, nato poležavala, dokler ni popolnoma legla. In danes so k nji poklical gospoda iz Klenča.

Prišel je k nji z Bogom.

Tja na sredo vasi so se slišale besede očenaša iz Konopkine hišice.

Med tem je v sobici duhovnik spovedal staro, zunaj pa so molili oni, ki so se prišli posloviti. In bilo jih je precej. Vsi še v sobo niso mogli, nekateri so klečali kar v veži, tlakovani z velikimi, svetlimi kamni in ko se je notraj oglasil srebrni glas zvončka, so kar napolili notri.

Konopka se je že spovedala in je vprav kopalca s postelje na tla.

»Kar ležite, teta, kar ležite,« ji je branil kaplan in jo silil, da naj ostane na postelji.

»Kaj to,« je odgovorila bolnica, »saj mi ni tako hudo,« in je, previdno se držeča postelje, pokleknila na gola tla, da tako prejme sveto Rešnje Telo.

Za tem je spet sedla na kanafasove blazine, ni sama sezula volnene nogavice z mrzlih nog, da bi duhovnik mogel na njih podeliti Sveto Telo.

Sele ko je odšel, je legla vsa blažena in smejoča se na svoje velike in čiste pernice. Preobleka na njih je bila prazniška, za katero je sama predla, ko je bila še mlada in sama nesla tkalcu. Pa med tem so se okoli njene postelje že začeli prerivati ljudje.

»Ako sem koga užalila, odpustite mi.«

»Odpuščamo — odpuščamo.«

»In če smo mi tebe razžalili — je pričel stari Kroupek, kateremu so rekli »pridigar.«

»Odpuščam — odpuščam,« ga Konopka ni niti pustila dokončati.

»Prosim vas, teta,« se je prav k njej prerinila vdova Hodakova, »spozdravite tam mojega moža Martina — in mu povejte, da smo letos pogoreli.«

»Bom povedala, draga, bom.«

»Našim povej, da je bil šimec letos potrjen in da je že odšel k vojakom v Plzenj.«

»Mojo Marico tudi pozdravi in ji reci, da je ne morem, pa je ne morem pozabiti,« je ginjevo pripomnil vdovec Vrzal, ki je že pred petimi leti pokopal ženo.

»Vedite, da bom povedala, vse natanko bom povedala, kako se imamo tu pri nas,« je obljubljala resno in goreče, vsakemu podala roko, vsakega z žalostnim pogledom spremila do vrat.

Toda tu je še stala in se ni še ganila mlada Šrankova. Za roko je držala otroka, z drugo pa si je pritisnala predpasnik na oči. Njen otrok je bil gluhomem.

»Teta, boste mogli,« je končno začela z jokavim in bolestinim glasom mlada žena, »zavzemite se tam za tega-le našega Jernejčka, da bi ga dragi Bog vzel k sebi, ker bi na tem svetetu...«

»Anča,« je v šrankine besede vpadel stari, nestrpljivi glas, »spomni tam, da me ne pozabi in me vendar že pokliče k sebi.« Bila je slepa beračica, ki se je oglasila. Prosjačila je po cesti, pa jo je nek šolarček zadnji trenutek sem privedel.

»Rada, iz srca rada,« je obljubovala bolna, »samo, če kaj ne pozabim, spomni me zapuščila...«

Tako se je poslavljala vas. Vse dopoldne so prihajali ljudje, prinašali svoje bolesti in željo, — kakor jih prinašamo deputaciji, ki odhaja od nas daleč k mogočnemu in ljubeznivemu kralju...

»Adam, Barica ni prišla?« je vprašala bolnica, to so vsi odšli.

»Ni prišla,« je žalostno rekel sin in zardel ko roža.

Tudi mati na postelji je utihnila in šele čez čas spet tolažljivo spregovorila:

»Tudi za to bom tam poprosila ljubelega Boga.«

»Prosrite mama, mnogo prosite...«

Za tem je bolnica prav malo govorila. Ne-prestano je veselo gledala, se smejala, molila rožni venec, nič pa ni jedla, niti ni pila in po dveh dneh je odšla k Bogu po plačilo...

Vsa vas, iz vsake hiše je šel kdo na pogreb. Velik oblak ljudi, kot čebelnj roj, se je spet stiskal okoli Konopovičeve kočice. Tesno ob raskvi je stal edini sin rajnice s sklenjenimi rokami. Solze so mu po malem tekle po obrhilih licih in padale na mrtvo mater.

»Ljubi Bog naj te potolaži, Adam,« je rekel vsak prišel, vsak pokropil rajnico z blagoslovljeno vodo in jo blagoslovil z znamenjem križa.

PO DOMOVINI

Iz dolenskih Benetk.
(Kostanjevica.)

Ponekod že tožijo o suši. Tudi pri nas se taki glasovi slišijo. Jecnen in rž je že na varnem. Pšenica pa bo tudi kar hitro dozorela. V soboto zjutraj je padlo nekaj mokrote. Nekateri je to celo za držalo, da niso šli na kongres. V Ljubljano je šlo 140 oseb. Tudi otrok je bilo precej, ki so se junaško držali in odnesli nebroj silnih spominov. Ko smo zvedeli za vladno spremembo, ljudje kar verjeti niso mogli, da je res. Potem pa je navdušenje rasko. Zvečer so pa goreli kresovi in pokalo je, da so slišali tudi tisti, katerim je ta novica v žolč segla. »Naš Korošec je že moder mož« tako so jo pogodili. »On je že vedel, kako se dela politika.« In tako spoznajo vsi: ko bi vsi držali vedno nanj, in ne opterali okrog, kje bi se kaj zajelo za hip iz kakega korita ali koritca, bi ne prišlo še tako daleč.

S češnji padajo.
(Primskovo pri Litiji.)

Primskovski češnje so znane in vsako leto jih ljudje kaj lahkotno prodajo. Letos pa jih je mrzelo zelo uničil. Nekaj jih je pa le, so pa držeje kakor lani. Ob nedeljah pa prihajajo tuji in zelo povprašujejo po njih. Toda letos je obriranje precej težavno, ker so najboljše in najlepše češnje na koncu vej. Prejšnji teden sta kar dva zletela s češnje. Prvi je padel tako nesrečno, da bi bil najbrže kar obležal, da mu niso priskočili na pomoč izletniki. Drugi dan je bil previden s sv. zakramenti. Težko, da bi se še popolnoma pozdravil. Pa tudi Jankelovna Micka se je zelo poškodovala. Našo solo zapuščala gđc. Leskovic Anica. Pol leta je marljivo delovala pri nas in si pridobila s svojim mirnim značajem popolno zaupanje prebivalstva. Naši otroci pa jo bodo zelo pogrešali. Na novem mestu ji želimo mnogo uspeha.

Veseli smo bili.
(St. Jernej.)

Odkar je bila zaključena strašna svetovna vojna menda še ni bilo dogodka, ki bi tako razgibal in razveselil ljudskih plasti, kakor jih je razgibala in osrečila v teh dneh vest, da je naš ljubljani vođa dr. Korošec, po dolgih letih bridkosti in trpljenja,

zopet zavzel častno in važno mesto v državni upravi. In, da naše ljudstvo tudi nazunaj izraža srčnemu veselju, je v sredo zvečer razvil skozi vas mogočen sprevod naroda, ki je z baklami v rokah in podžgan od mogočnih akordov društvene godbe, navdušen vzklikal kralju, knezu-namestniku, dr. Korošicu in domovini, da se je razlegalo daleč v sosednje vasi. Vsa tekoma dolgih let nasilno tlačena, a tudi v težkih dneh neugasna ljubezen do kralja in domovine, je v tej mogočni manifestaciji našla resničnega izraza in utehe, da so vsem navzočim zažarele oči od sreče in zadovoljstva. Po končani manifestaciji se je narod mirno razšel na svoje domove, v prijetni zavesti, da bodo sedaj, ko so prevzeli oblasti v svoje roke priznani in zaupanja vredni možje, zapet zasijali naši domovini lepši in srečnejši časi.

J. Citvej:

25 letnica društva.

(Hrušica pri Ljubljani.)

Letos 4. julija bo poteklo 25 let, odkar je bilo ustanovljeno naše Prosvetno društvo in 15 let, odkar je bil slovesno blagoslovljen društveni dom. Ustanovitelj in duša društva je bil dolga leta naš šentpeterski g. župnik, ki je izpeljal društvo iz prvih težav — orlovski odtok je telovadil pod kozolci, dramski odtok pa igral v privatnih sobah — in je z velikimi žrtvami sezidal lep dom, pri čemur so mu deloma pomagali nekateri dobro misleči ljudje. — Proslaviti hočemo 25 letni jubilej brez praznega zunanjega sijaja, zato pa se bomo rajši duhovno zbrali in si trdnje začrtali smernice prosvetnega dela, ki nas čaka. Dne 7. julija bo v Bizoviku ob 7. zjutraj pridiga in maša za vse člane društva ter skupno obhajilo. Ob 8. zvečer pa bo na prostem slavnostni govor. Govoril bo g. Ivo Peršuh iz Ljubljane. Nato se bo vprizoril »Slehernik«. V slučaju slabega vremena se bo večerni del proslave preložil za teden dni. Vljudno vabimo!

NOVICE.

(Sv. Gregor.)

V nedeljo 23. junija je udarilo med nas, da je Marijo Oblak od Maršičev, po domače »Krajčkovo Micko« povozil vlak in ji odtrgal obe nogi. Vračala

od žalosti. Z velikim, belim robcem si je pokrivala oči in usta.

»Od kje neki se je to vzelo v njem, tako lepega slovesa še nismo slišali, kar smo živi,« so se čudili ljudje na poti v Klenč, — a še bolj so bili gnjeni na pokopališču. Kot zlato čisto čustvovanje je bilo v Adamovih besedah, ko se je spuščala rakev v grob in se je materi zahvaljeval: »Ljubi Bog vam vse poplačaj — moja zlata mama — kar ste zame napravili, trpeli — vse vaše stopinje; vsa vaša leta, vse besede in vse, vse.« Potem se je z iskrenimi besedami zahvaljal vsem, ki so jo spremili na zadnji poti in jih prosil naj ji odpustijo.

Jok in glasno ihtenje se je razleglo po pokopališču in vsem, prav vsem se je smilil ta ubogi fant — Adam, ki je čisto sam klečal ob grobu, na mrzli, s snegom pomešani prsti. Utihi se je, ali z obema rokama, pomodrelima od mraza, se je še vedno držal ob robu, glavo je nagibal nad rakev in žal je stresal njegovo močno telo in »mama, moja zlata mama,« je večkrat ves obupan zavpil, ko so se zmrzle grude sipale in votlo grmelno na rakev...

Vsi so vedeli in čutili, da bi moral kdo pristopiti k Adamu, ga dvigniti, od groba odtrgati in iti z njim. Ali kdo? To bi morali storiti najbližji sorodniki. Oči nekaterih so se obrnile na Barico.

Ona je stala na poti — nekoliko preč od groba — vsa rdeča od joka, roke pa je imela krčevito sklenjene okoli molitvenika. O Bog, kako se ji je smilil Adam! Če bi je ne bilo sram... A vsi, prav vsi so ga pustili in samo poslušajo, kako krčevito joka...

»Mama, mama,« se oglašal od groba sem. Barici je bilo, kakor da ji je kdo stopil na srce, ni

se je iz Ribnice, kamor je šla, da nakupi potrebščino za šivanje. Micka nad nesrečo ni tožila, je domov je še želela. Ko je bila doma, je bila vsa srečna: »Saj grem k očetu in materi!« Odsla je smehljaje, kot odhajajo take duše, kot je bila ona. Na njeni poslednji poti so jo spremljale poleg sorodnikov sosesre iz Marijine družbe, ki so ji poklonile 9 vencev, in mnogo drugih. Z lepimi pesmimi so se poslovile in obsule s cvetjem njeno zadnje bivaliče. Srce se je trgalo vsem ob prebrisknem slovesu. Micka, bila si nam svetel vzgled, komaj 24 pomladi si uzrla, pa si odsla na kongres in na novo mašo v nebesa. Spomin na te nam bo lep. Sladko spi! — »Peški odsek« ponovi v nedeljo 7. julija ob 3 igre »Praznik cvetočih češnji« in zapoje štiri lepe peami. Pridite in pripelajte s seboj svoje znance in prijatelje, da se oni dožive z vami nepozabno trenutke in prisluhnejo lepoti, ki jo je v tem delu toliko nakopičene.

Politična

Kje je »večna« JNS?
Legla je v prerani grob...
Kdo jo objokuje danes?
Kdo miluje njen pokop?

Nekaj »slavnih generalov«
Nekaj »slavnejših« ljudi.
Komar je do idejov,
daleč proč od nje beži...

Je bila »državotvorna«
in »edini instrument«,
»nesebična«, »neumorna« —
Kaj brez nje naj parlament?

Kar svoboda ni rodila,
klada je brez korenin;
kar svoboda ni pojila,
kmalu kup je razvalin.

Oj svoboda, ti si mati,
ti si sonce jasnih dni!
Naj v svobodi mili, zlati
Jugoslavija živi!

n Kamniška podružnica čebelarstva društva priredi v nedeljo 7. t. m. pri čebelnjaku g. Hrovača v Bistričici predavanje in praktično delo o vzgoji matice, po predavanju izlet k plemenitni postaji v Kamniško Bistrico. Odhod iz Kamnika — s trga — ob 7 zjutraj. Čebelarji vljudno vabljeni!

»Bog daj,« je odgovarjal Adam,« a ni niti očesa pri tem dvignil, samo gledal je vedno v rakev, kako je ginilo mrtvaško krilo materino pod množico belih, božjepotnih podobice, ki so jih najj pokladale ženske.

»Naj te ljubi Bog potolaži,« se je znova oglasilo — in Adam je tokrat dvignil glavo. Hvaležno in radostno je rekel »Bog daj« in pogledal — Barico. Ta je stala ob krsti nasproti njemu, rdeča ko mak, hitro preobračala liste po molitveniku, dokler ni našla podobice svete Ane in je ni boječe položila na rob rakev.

»Prišla je,« je šlo skozi Adamovo glavo — in spet je žalostno povesil glavo in oči, s solzami zalite, je uprl v stari, uveli obraz v rakvi.

Stari pridigar je vprav domolil rožni venec.

»Sedaj pa, fant, poslovi se, — poslovi se od nje, čas je že. Vsak čas bo devet,« se je obrnil k Adamu, ko je vzel rakvin pokrov z mize v roke.

Ljudje so utihnili kot odreveneli.

»Moja zlata mama,« je kriknil Adam, pokleknil in objel rakev, »sedaj vas nesejo v Soudke v grob in kaj bom jaz, tužen in žalosten, tu počel brez vas? — Kdo mi bo kuhal? — Kdo mi bo pral? — Kdo bišo pometal? — Kdo me bo pogladil po glavi, kje se bom razveselil? Kdo mi bo pomagal, ko bom že utrujen?« Tiho, a neizrečeno bolešno je jokal Adam.

Ni kričal — celo glas se mu ni trgjal, le slabo se je tresel in žalostno zvenel. Vedel je, da mnogi govore ob slovesu take otročje besede kot »mamica,« »glavica,« »srček,« ali on ni, pa ni zmogel tega. Tako prosto kot z živo, je moral tudi tu z mrtvo govoriti. Nikdo se ni mogel premagati; vsi so z njim jokali. V kotu sobe, naslonjena na zid, je stala Barica in se tresla

mogla več prenašati, oči je zaprla, nikogar ni videla, samo Adama. Kaj ji je do ljudi? Vzela ga bo, sedaj to ve, prav gotovo to ve. Dozorela je to v njej, — trdno in v dnu duše je to sklenila. »Ubožec, Adam, ubožec, vzamem ga, za stalno grem k njemu,« je vzdihnila in takoj ji je odleglo. »Tiho bodi, ne jokaj,« ga v duhu že veselo tolaži, kot tolažimo male otroke, »saj sem jaz tu — jaz ti bom prala — pometala — kuhala — vse ti bom delala in v sruči ji je igralo ko človeku ki naredi dobro delo.

Ta odločitev je na mah pretrgala vezi bojazni in pomislekov. Skočila je k Adamu: »Ne jokaj toliko, pojdi vendar domov; pojdi, — pojdi no!« Sklonila se je k njemu, ga dvignila od groba in odpeljala preč — preč — spet nazaj v novo življenje...

»Kako se ji je smilil,« so se posmehevali ljudje na poti s pogreba. »Tako dolgo je letal za njo. Že zdavnaj jo je hotel vzeti —«

»To mu je rajnica izprosil.«

»Barica je trd oreh, ni se hotela omožiti. Služi že toliko let pri Matuševih in lahko vidi, kaj ima njena sestra od možitve.«

»Ta nima moža, ampak lopova.«

»Tudi on je bil pridn, pa ga je Bavarska skvarila.«

Mladi Konop je molče korakal ob Barici, poslušen ko jagnje. Cutil je, kako mu uplazuje divja bolešt, ki ga je morila in kako gineva želja, da bi skočil k materi v grob in da bi tam umrl, tam, kjer je tudi ona. Volja do življenja se mu je vračala v srce in spotoma je izpod obrvi pogledal Barico. Imela je oči zaprte, lica zardela, ustnice krepko stisnjene. Molitvenik in bel robec je z obema rokama pritiskala na

B-aki:

Ob dvajsetletnici svetovne morije

(Nadaljevanje)

Naj navedem samo eno poslovenjeno:

Rožna vam lepota dana,
vendar brez razlike ni,
rožo vzame rziža slana,
čar vaš pa se ne zgubi.

Sicer pa z Ano Bjelovo nisem mnogo govoril. Spoznal sem jo kmalu, revico. Zašla je v globoko blato. Spoved in molitev bi jo rešila. Obeh silnih pripomočkov za čednostno življenje ni poznala. Smilila se mi je reva, vendar sem se je ogibal, zakaj v njeni bližini bi bil lahko duševno in telesno neurečen.

Moj gospodar v Astrahanki, Andrej Nikiforovič Bolotin je imel poleg svoje hiše tudi precej veliko tovarno za pločevinaste izdelke. V vojnem času so tam izdelovali nabojke za bombe. Andrej Nikiforovič je bil bogataš, bahač, sploh vaški mogočnik. Delavce in delavke, ki so mu garali v fabriki in na velikem posestvu, je oškodoval kjer je mogel in jim ni dal tega, za kar se je pogodil pri spremeni v službo. Stari Bolotin je bil ena izmed tistih ruskih pijavk, ki so lahko tudi ubile svojega hlapca, ne da bi bil zato kaznovane. Izgovoril je pri policijski, ali drugi upravni oblasti samo kdo je, namreč »Bolotin iz Astrahanke«, in njegov nasprotnik je propadel, če je bila pravica še tako na nasprotnikovi strani. Z Andrejem Nikiforovičem, s tem krvososom delavstva, sem prišel tudi jaz nazadnje navzkriž, vendar sem se ga primeroma še srečno rešil. Pa o tem pozneje.

Za trenutek naj se še vrnem k nesrečni Ani Bjelovi. Kakor današnja moderna dekleta, posebno če jim kaj »brca okrog srca«, je imela tudi Bjelova album, lepo vezano knjižico, kjer so njeni prijatelji in prijateljice napisali in napisale v spomin izreke v vezani ali nevezani obliki. Tudi mene je naprosila, naj ji nekaj napišem »na pamjat« (v spomin). Zakaj bi ji ne ustregel, sem si dejal. In z velikimi črkami sem gizdalinki nacekal celo stran: »Punca pamet nučaj in gvant šparaj.« Ko sem Bjelovi posajal globok pomen izreka, se je zadovoljno nasmejala. Ker sem dejal a, naj izrečem še b: pbd navedeno geslo v albumu Anje Bjelove nisem pristavil v oklepaju besedice »Mlakar«. Odetovsko

svarilo ni namreč zrastle na mojem »zelniku«, ampak spada med posebnostne spominške napise spoštovanega gospoda profesorja in plinca Janka Mlakarja v Ljubljani. On je bil svoj čas nekemu napisal v album to, kar sem jaz zapisal v spomin Ani Bjelovi v molokanski Astrahanki. Prosim ga, naj radi kršenja avtorske pravice ne bo preveč hudo na me.

Ne spominjam se, da bi v Astrahanki kdaj jedel goveje meso. Obedoval sem pri gospodarjevi mizi več tednov in vem, da so predložili vsak dan samo kostruna, tako ali tako napravljene. Kosilo te vrste prinaša žejo. Surove vode se v Rusiji malo spiije, tudi čaja ni bilo vedno na razpolago, kadar si ga želel. Večkrat, ko je bilo slabo vreme in je bilo poljsko delo nemogoče, sem jo mahnil v bližnjo kake 3 km oddaljeno vas, ki ji imena danes več ne vem, ker si ga slučajno nisem napisal. Ta msem lahko kupil takozvani »spotikač«, tudi »kvas« ali »kvasok« so mu rekli. Bila je sladka a upijanljiva tekočina v steklenicah kakor je naše pivo. »Spotikač« je »fabricirala« neka kmečica, seveda tajno in zaslužila pri tem alkoholnem izdelku. Ker se ni bila moje konkurence, mi je fabrikantinja izdala skrivnost, kako se naredi dober »kvasok«. Recept se glasi: V 10 litrov kropla stireti 5 funtov rozin, 4 funte sladkorja in eno osminko funta hmelja. V 8 do 10 dneh je »spotikač« poden za pitje. Nekateri pridenejo brozgi še nekoliko tobaka za njuhnanje. Poveam, da »spotikač« še trden želodec vsaj začetkoma težko prenese, o čemer sem se sam prepričal. Zato naj ravnokar povedani recept nikogar ne spravi v skušnjava, da bi ga tudi v praksi preizkusil.

Andrej Nikiforovič Bolotin je imel 20 letnega sina Borisa, ki je bil po veri molokan, kakor vsa Bolotinova družina. S lantom sva mnogo razpravljala o Rusiji in njenih verstvih. Boris je ostro bičal življenje mnogih pravoslavskih duhovnikov in seveda zelo hvalil, svoje močokautstvo, ki pa je po mojem neprimerno večjega obžalovanja vredna verska ločina, kot n. pr. menonitstvo. Ko me je Boris po daljši razpravi vprašal, naj mu odkrito povem svoje mnenje o Rusiji in njeni bodočnosti, se nisem mogel premagati, da bi ne rekel: »Rusija bo ustala in bo zopet velika tedaj, ko se bo prenovila na načelih rimsko-katoliške Cerkve.

Mislil sem, da sem si v Astrahanki pri Andreju Nikiforoviču Bolotinu dobro postal in da bom dolgo dobro ležal. Pa ni bilo tako. Niso bili samo ujetniki krivi, da ni šlo vse gladko, ampak tudi molokanski gospodarji. Moj Andrej Nikiforovič je mislil, da bo meni podrejena desetica že

Crosstalk

„Pri Francetju“ Kranj

1885—1935

50 let

**Dobro blago, zornost,
zadovoljstvo polnoštevlnih
odjemalcev**

**Velictrgovina manufakture. In-
dustrija perila in splošne kon-
fekcije. Na debelo. Na drobno.
Obiščite nas sigurno!**

sita, ako bo skrbel, da bo moj želodec poln. Andrej Nikiforovič je moje Romane slabo krmil, za delavno obleko pa se sploh ni brigal. Poleg tega je bil oblastno surov do skrajnosti in je tega in onega za malenkosten pogrček tudi udaril. Ko sem Andreju Nikiforoviču z lepimi besedami povedal, da mu ujetniki ne bodo z veseljem delali, ako jim ne da kar jim gre, je bil moj gospodar še name hud. Njegova jeza je bila tem večja, ko je priobčil berdjanski časopis članček, ki je ugotovil slabo postopanje z ujetniki v molokanski Astrahanki. Andrej Nikiforovič je dožil mene, da sem zakrivil dotični dopis: Pa ni bilo tako. S člančicom nisem bil resnično v nobeni zvezi, ker ga je časopisu, kot sem pozneje dožal, poslal neki Rus, ki je prišel domov z bojišča. (Nadaljevanje.)

prsi, pod katerimi je bilo srce ob deviške grudi glasno ko zvon.

II.

Tako sta molče prišla do vasi. Pred Matouševim dvoriščem se je Adam ustavil. »Ti boš torej moja?« je vprašal in se nasmehnil, da bi skrnil hol in zadrego.

Barica je samo pokimala.

»Kedaj pa?«

»Kadar hočeš.«

»Torej še ta predpust.«

»Do takrat boš moral še zalovati za materjo.«

»Vem,« potrdi Adam, »pa plesal ne bom, ampak poroko morava imeti.«

»To moreva,« reče Barica.

Adam je podal svojo veliko, žuljavo roko, ona pa mu je vdano dala svojo, enako trdo in žuljavo. Stisnili sta se roki ena v drugo, kot bi hoteli zapečatiti in utrditi vzajemni dogovor — precej nato pa sta se poslovila.

Na vratih je Barica še enkrat pogledala za Adamom. Znova ji je sočutje stisnilo srce in solze so ji stopile v oči. Z očmi ga je spremljala, ko je korakal, kako je krenil na utrto gaz in kako je zavil proti zaprti, zapuščeni konopčevci bajti...

»Ubožec,« je vzdihnila, »teško mu bo tam samemu in hitro se je spomnila, kaj so o njem vsi govorili. Živel je skupaj z materjo, vse, kar je zaslužil ji je dajal, pomagal ji je, kjer in kar je mogel. Čelo kajenje je opustil in si skrnil pipo, da bi je ne imel pred očmi. Mesto tobaka pa je za mates kupoval zdravlilna zelišča, proti kašlju, kahal in ga zgodaj zjutraj nosil materi: še na postelj. »Pijte mama, pijte,« ji je ponujal, ko je močno kašljala.

Baš te govorice so bile, ki so ji prepodile vse ugovore in bojzani, ki so preje Barico zadrževali od poroke. »Adam je dober, on ne bo zapravljivec in v nedeljo po maši ne bo ostajal v Klenču in se napil kot sestrin mož,« si je govorila v duhu. Še vedno oklevala in ni prav verjela. Kalno bilo še v njenem srcu in glavi. Ni vedela, kaj naj napravi. Ali sedaj, v tem trenutku, ji je postalo vse jasno in čisto. Dozorel je v nji trden sklep, da vzame Adama za moža in razvedrilo se je vse okoli nje, kakor da bi obrisala orošeno in zamegleno šipo na oknu; skozi katerega je doslej tu pa tam pogledala v svojo bodočnost, — tako se ji je sedaj posvetilo in videla je jasno v svoje življenje. Ni se ji skozi to duhovno okno smejala nasproti pokrajina, obsejana z zlatim soncem, — vedela je, kako težko je življenje uboge hodske kajžarice, ali bala se ga ni. Za Adama vse,« si je rekla odločno in se spet spomnila, kako ji je bilo, ko ga je videla ob grobu v prsti klečečega, kako so se pasle oči vseh na njegovi veliki bolelini in kako je premagala svo bojzani in smelo pristopila k njemu in ga odpeljala.

»Oh, sem nezanna, tu me bo še kdo videl,« se je naglo zdramila, kot bi se prebudila iz spanja in jezno zaloputnila vrata. Sramovala se je tega svojega razmišljanja. Potegnila je z roko preko lica, ki je dobilo spet trd, brezbrizen izraz.

»Barica, s kom si pa šla?« jo je vprašala gospodinja.

»S Konopčevim Adamom,« je že mirno pričala in odkrito dodala, »vzela ga bom.«

¹ Hodske je čelika pokrajina ob nemaški meji v okraju Domažlice, važna po svoji narodopisni zgodovini.

»Vzemi ga, dekle, vzemi. Ne boš se zmotila, to je priden človek.«

»Do pusta bom služila, — ali sme Adam k nam prihajati?«

»Ce sme —? Ce sme —? Ti še prashaš, če sme —?« se je zasmejela gospodinja.

In zares, Adam je še tisti večer prišel. Gospodinja je predla lan, Barica ji je pomagala. Vstopil je boježe in takoj odkrito priznal: »Ne morem sam prestati, vse me tako žalosti v tej samotni.« Prisedel je k gospodarju in mu pomagal z nožem rezati zobe za grablje.

»Hišico imaš, nekoliko polja za krompir tudi, pa se boste skupaj preživela,« mu je govoril gospodar pri peči ob takih zimskih večerih. Ali nekega večera je pri teh besedah Barica naglo ustavila kolovrat, sklenila roke, jih položila na krilo in žalostno rekla:

»Kravica, to je pol življenja,« je takoj pristavila gospodinja in tudi nehala presti

»Krava — dragi moj — za njo bi morala imeti stotak, najmanj stotak,« je važno rekel gospodar, »posodili bi ti ga v Klenču v posojilnici, jaz bi ti bil porok.«

»Samo z dolgom ne začnjeni,« je bolj sama zase dodala Barica.

»Kako pa hočeš vendar?« se je razburila gospodinja, »lahko bi ga imela že prihranjenega, če bi zaslužek nosila mesto domov — v posojilnico.«

Barica na ta očitek ni odgovorila. Bila je resnica, Ali doma je bilo polno otrok, — zaslužila je tri desetake — in Baričin oče je bil čez glavo v dolgu. Njegove roke, niso zmogle za toliko ust. Vrhu tega je bil slab človek. Ni se zdržal, če je imel groš v žepu, pil je in pil...

Zadoščenje

Dr. Anton Korošec, preizkušeni voditelj slovenskega naroda in politik mednarodnega imena je bil rojen 1872 v Biserjanah pri Sv. Jurju ob Ščavnici. Z rajnim dr. Janez Evangelistom Krekom je bil kot predsednik Jugoslovenskega kluba na Dunaju voditelj vsenarodnega deklaracijskega gibanja za odcepitev od avstroogrške monarhije in združitev vseh Srbov, Slovencev in Hrvatov v jugoslovanski narodni državi. Po zlomu Avstrije je postal predsednik Narodnega Vijeća Srbov, Hrvatov in Slovencev v Zagrebu, dokler se ti deli niso združili z bivšo Srbijo v skupno jugoslovansko državo. V narodni državi je bil ponovno minister v različnih ministrstvih, kjer je poleg državniškega čuta vedno razvijal tudi izredno velike upravne in organizatorične sposobnosti. Po usodnih dneh v skupščini, ko so padli strelji proti hrvaški opoziciji in je tekla kri v narodnem predstavnstvu — je notranja politična kriza v naši državi dosegla svoj vrhunec.

V tem zgodovinskem trenutku je rajni kralj Aleksander poveril predsedstvo vlade dr. Korošču, kot edinemu politiku, ki je užival zaupanje vseh narodnih plasti in ki edini je s svojo državniško modrostjo in izmirnostjo mogel pomiriti bojne duhove. Njegovo vlado je potem izmenjal takozvani šestojanuarski režim, v katerem je spocetka sodeloval tudi dr. Korošec, ki je hotel svoje doprinese k ureditvi političnih razmer v državi, kakor je prvotno šestojanuarska politika bila mišljena. Pozneje pa se je pokazalo, da pričenjajo tudi v tem režimu prevladovati čisto enostranski in strankarski interesi, zlasti, ko je vsa oblast v državi prešla izključno v roke zloglasne JNS. Tedaj dr. Korošec že davno ni bil več v

vladi, pač pa so naši domači slovenski politični nasprotniki pričeli iz čisto strankarskih vidikov siloviti boj proti dr. Korošču in njegovim političnim prijateljem. Ker Pucelj-Kramer-Marušičeva skupina ni imela nikake zaslombe v narodu in se je tega tudi dobro zavedala, je segla po najbrezobzirnejšem terorju. Bleda zavist, nevoščljivost in strankarska strast malih ljudi omenjene politične skupine se tudi pred veličino dr. Korošca ni ustavila. Z zahrbtnim tožbrenjem in zlorabo svoje neomejene politične moči so uspeli, da je tudi državnik Korošec, največji borec in soustanovitelj Jugoslavije moral iti v konfinacijo kot »proti-državen element«.

Dobre dve leti je trajal mrak, ki ga je JNS razprostrla nad državo, označen z neprestanimi kazenskimi razpravami in konfinacijami. Bil je čas, ko se dr. Koroščevega imena v tisku niti imenovati ni smelo, razven v zvezi z veleizdajniškimi psovki.

Toda, ko so že vsi znaki govorili za to, da bo samopaštva Jugoslov. nacionalne stranke skoraj konec in so merodajne politične osebnosti v državi že navezovale stike z dr. Koroščem v pregnanstvu, tedaj so odjeknili usodni strelji v Marseilleju in oropali državo vladarja. Vse je čutilo, da je v izrednem težkem položaju, ki je v tem trenutku nastal za državo, navzočnost modrih, izkušenih in nesebičnih politikov pri vodstvu državnih poslov neobhodno potrebna. V polletni dr. Jevtičevi vladi dr. Korošec še ni sodeloval, toda ko so zadnje državnozbornske volitve zlasti v Sloveniji pokazale, da so se ljudske množice, ki so nekoč stale za dr. Koroščem, ne le strinjeno ohranile, ampak se kljub vsem političnim spletkam še celo znatno pomnožile, tedaj je bilo jasno, da je samo dr. Korošec tisti, ki

more polnovredno zastopati Slovence na najvišjem mestu državne uprave. Zaupanje, ki ga narod dr. Korošču ni nikdar odrekel, to zaupanje mu je pri sedanjih sestavi vlade izkazala tudi krona. Notranje ministrstvo, ki je brez dvoma v sedanjih razmerah najtežje ministrstvo in ki ga dr. Korošec prevzema, ni le izraz velikega zaupanja, ki ga naš voditelj v celi državi uživa, ampak naj bi bilo tudi njemu samemu v osebno zadoščenje.

DROBNE NOVICE

Češkoslovaški parlament je sprejel zakonski načrt o širokih pooblastilih vlade.

200 milijonov frankov za gradnjo bojnih ladij zopet zahteva od parlamenta francoska vlada.

Bivši francoski bojovniki so bili te dni lepo sprejeti v nemškem Stuttgartu.

Italijanski državljani, ki žive v Abesiniji, morajo na zahtevo Mussolinija v 10 dneh zapustiti to državo.

845 milijonov izdatkov radi nastopa v Abesiniji ima doslej Italija.

Zakon o poddržavljenju vsega gasilstva dobi Italija.

Eno milijardo dolarjev za dolgoročno posojila kmetom izda Amerika.

Nemška vlada je prepovedala, da bi se v voz s katerim se vozi Hitler, metalo cvetje in šopki.

Za kolero so zboleli italijanski vojaki in delavci v afriški Somaliji.

Za ministra narodnega gospodarstva na Nizozemskem je imenovan dr. Gelisen, profesor na katoliškem vseučilišču v Tilburgu.

Nad 60 oseb je že letos utonilo pri kopanju na Švedskem.

Današnja sovietska Rusija

(Nadaljevanje.)

Ker so videli, da je za to tudi tedanja politično-upravna razdelitev SSSR na nešteto narodnostnih republik in avtonomnih ozemelj neprimerna, so že l. 1924. uvedli poleg te narodnostne še čisto gospodarsko razdelitev države ne glede na meje posameznih republik. To so izvedli tem laže, ker gospodarstvo itak ni spadalo v področje posameznih republik, temveč si ga je pridržala skupna zvezna vlada. L. 1932. je bila razdeljena vsa SSSR na 22 takih »gospodarskih ozemelj« in sicer sama RSFSR na 14, ostale republike pa skupno na 8. Prava Rusija sama je razmeroma revna dežela, toda vsa SSSR vsebuje neizmerna bogastva. Namen te razdelitve je bil ustvariti gospodarsko kolikor toliko zaokrožene enote, ki bi se specializirale na tisto proizvodnjo, ki je zanje najprimernejša, a vse naj bi se med seboj gospodarsko dopolnjevale in tvorile celoto, a katero bi se ne mogla meriti nobena država sveta. Tako naj bi se posvetil Sever predvsem gozdarstvu, Leningrad težki industriji, zapad kmetijstvu, Moskva predelovalni industriji, Ivanevo Voznesensk tekstilni industriji, oserdnja pokrajina črne zemlje poljedelstvu, Ural rudarstvu in plavžarstvu, zapadna Sibirija težki industriji in poljedelstvu, Daljnji vzhod gozdarstvu, ribištvo ter pridobivanju kožuhovine itd.

Toda ti ukrepi so bili še vedno nezadostni za ozdravitev gospodarstva. Vkljub temu, da je zlasti ona industrija, ki je prešla za Nepa v zasebni zakup, delala razmeroma prav dobro in da je bil za silo preprečen popolen polom, ki je grozil ob koncu dobe vojnega komunizma, je vendarle še vedno primanjkovalo vsega, v mestih pa zlasti še živil, kajti kmetje niso bili voljni oddajati svojih pridelkov skoro zastoj. Glede na to je začel Gosplan l. 1925. izdelovati točne in podrobne na-

črte za novo enotno preureditev vsega gospodarstva. to je industrije, kmetijstva, bank, urejevanja cen, delavske proizvodnje itd. To je bilo pa neizvedljivo, če ne bi prevzela istočasno država tudi njegovega popolnega in neomejenega vodstva. Pri tem stremljenju seveda ni bilo več prostora za Nep in začela se je nujno njegova odprava ter uvajanje — načrtnega gospodarstva, ki je dobilo svoj najvidnejši izraz v obeh petletkah (prva od 1. X. 1928 do 31. XII. 1932, druga pa od 1. I. 1933 do 31. XII. 1937) in ki naj bi izpremenil dotlej kmetijsko Rusijo v industrijsko. Še l. 1928. je tvorilo kmetijstvo 45,8%, industrija 36,7% in ostalo 17,5% vsega narodnega dohodka, a po izvedbi prve petletke naj bi dajala industrija 43,7%, kmetijstvo pa 38,7%. Sama vrednost industrijske proizvodnje naj bi l. 1932. znašala 43,2 milijard rub. (l. 1931. je pa dosegla v resnici šele 27 milijard.

Čeprav so se v dobi sedanjega načrta na videz povrnilo k mnogim značilnostim dobe vojnega komunizma, ima sedanje sovjetsko gospodarstvo vendar bistveno različen značaj od tedanjega. V prvih revolucionarnih letih so namreč v resnici hoteli uvesti pravi komunizem, o kakršnem so od nekdaj sanjali vsi komunisti, toda doživel so s svojimi poskusi tako strahovit polom, da na pravo podružabljenje sedaj niti misliti niso mogli več, temveč skušajo zasebno lastnino res da popolnoma iztrebiti, vendar ne v obliki njenega podružabljenja ampak — podržavljenja. Komunizem, tudi ruski, je označjal kot svoj cilj vedno podružabljenje vsega gospodarstva, iz katerega bo denar sploh izginil, država sama pa odmrta, toda po petnajstletnem poizkušanju, združenem s strašno bedo in nasilji, so prišli do tega, da je njihov država danes vsemogočnejša nego je bila kdajkoli v zgodovini in da so uvedli tudi kot podlago vsega gospodarskega poslovanja zopet — denar. Pa ne samo to, od leta do leta uvajajo nazaj tudi prav vsa druga gospodarska sredstva in oblike, ki so značilne za kapitalistič-

RAZNO

Par ševilk o ruski rdeči vojski. »Revue de France« objavlja dalši članek o vojaški moči sovjetske Rusije. Ruska vojska je razdeljena v 2 dela: aktivno po divizijah razdeljeno stalno vojsko in v milico, ki služi daljšo dobo let. Levo pride na nabore okrog poldrug milijon fantov, od katerih jih vojaške oblasti odklonijo samo 300.000. V vojsko niso sprejeti tudi politično nezanesljivi, ki jih kot take krajevni sovjeti označijo. Vsakoletni naborniki se potem porazdelijo tako-le: 270.000 mož pride v redno, stoječo vojsko, 250.000 jih je vpisanih v »mobilne čete«, ki so vsako leto vpoklicane na vojaške vaje. Ostali ostanejo v zapiskih in jih vojaške oblasti pritegnejo po potrebi k vojaški službi. Sovjetska vojska znaša v mirovnem stanju 940 tisoč mož, kar je za 300.000 več kot leta 1930. V primeru mobilizacije lahko takoj zberejo 5 milijonov vojakov. Službeni rok je različen. V pehoti traja služba 2 leti, toda treba je upoštevati še dveletno vojsko pripravno na redno službo ter razni vojaški kurzi, ki jih mora mladina od časa do časa obiskovati. V letalstvu in v mornarici traja

Ljudska posojilnica v Ljubljani

registr. zadruga z neome. zavezo

Miklošičeva cesta 6

(v lastni palači)

obrestuje hranilne vloge po
najugodnejši obrestni meri

**NOVE VLOGE, vsak čas raz-
položljive, obrestuje po 3%**

vojska službena doba 4 leta. Mobilne čete služijo aktivno 5 let, a imajo vsako leto od 1 do 3 mesecev dopusta. Š 27 letom stopijo vojaki v rezervno, kjer ostanejo do 40. leta. Največjo pozornost posvečajo sovjeti letalstvu. Rusko letalstvo obsega danes 3000 zemeljskih letal, 300 vodnih letal ter okrog 700 velikih in manjših bombnih letal. Rusija razpolaga torej skupno z nad 4000 letali in 100.000 specializiranimi piloti in mehaniki. Razvoj se ni pri kraju. Sovjetska industrija je tako organizirana, da lahko proizvede vsak mesec 2000 novih letal.

Potrošnja električnega toka se je v zadnjih dveh letih skoraj v vseh državah povečala. Tako n. pr. v Franciji za 6,4, v Nemčiji za 18, v Angliji za 12,3, v Italiji za 9,2, v Poljski za 11,2 in v Švici za 8,4%.

Sodnik: Ali ste resneki, da moj tovariš, sodnik Čuk, ne razume več kot vaš maček? - Obtoženez: Tega nisem nikal. Bekal sem le, da moj črn maček razume več nego sodnik Čuk in pri tej toditvi ostane. Kar se namreč tiče miši, v tem se gospod Čuk gotovo ne more meriti z mojim mačkom.

no gospodarstvo, kakor zgolj trgovsko vodstvo vseh gospodarskih panog, mezdo, cene, izločitev neposrednega vpliva delavstva na vodstvo podjetij, izrabljanje delavstva za ustvarjanje Marxove »nad vrednosti«
itd. Tako so privedli ruski boljševiki rusko gospodarstvo namesto v komunizem, ki se je hitro izkazal sploh za neizvedljiv, v — državni kapitalizem, ki izvaja na ves narod še neprimarno hujši pritisk nego po drugih kapitalističnih državah zasebni kapitalizem. Res je, da lahko smatramo končno državo le za organizirano družbo, toda v praksi ima istovetenje države z družbo uprav usodne posledice, kajti po vsem dosedanem komunističnem pojmovanju komunizma, bi naj bila družba lastnik in voditelj vsoga gospodarstva, država pa le časno le nekaj velovni regulator (uravnalec), dočim je v sedanjem sovjetskem gospodarstvu drž za lastnik, voditelj, regulator, priganjač in — kakor bomo še videli — tudi najbolj neusmiljeni izkoriščevalec družbe. Delovne ljudstvo se je pač iznebilo zasebnih kapitalistov, katere je poprej kolikor toliko krotila država, zato je pa prišlo pod še hujši jarem, katerega ne kroti pri njegovih brezobzirnih ukrepih nihče. Za milijone ruskih delavskih in kmetijskih množic je pač malo vredna tolažba, da so država končno ona same, kajti na njeno vodstvo nimajo, kakor smo videli, niti najmanjšega vpliva, a glad ter suženjstvo za to nista za las zmošnjaja, če prihajata od druge firme nego v ostalih kulturnih državah. Prav tako vsujejo brez vsakega učinka že tudi večne tolažbe, da so to le prehodne oblike in neizbežne težave pri ustvarjanju končnega komunističnega raja, kajti te oblike in težave se niti za las ne zmanjšujejo, temveč od leta do leta slabšujejo.

Ta razvoj sovjet-kega gospodarstva iz vojnega komunizma preko šepa v načrtno gospodarstvo, ali bolje povedano: v državni kapitalizem, je bil odvržen z neprestanim preurejevanjem vseh ustanov in odredb. Preob-

širno bi bilo, če bi hoteli podrobno navajati vse. Omenimo naj le, da je z naraščanjem državnega vpliva na vse gospodarstvo neznano naraščal tudi upravni strož, ki je to gospodarstvo vodil. Ta je bil še silno povečan s stremljenjem po strogi centralizaciji vsega vodstva in pa z načelom, ki je vladalo do spomladi l. 1934, da namreč posameznih ustanov ne vodijo osebno odgovorni in strokovno usposobljeni posamezniki, temveč večji ali manjši kolegiji (zbori ali odbori). Vse to je rodilo strašen birokratizem, kakršnega še ni rodil doslej noben politični sistem in ki že od nekdaj do neznaneosti muči vso sovjetsko upravo, onemogoča njeno proučevanje in izvrševanje njeno uspešno delo. Vsi čutijo njegove zle posledice in ga skušajo odpraviti z neprestanimi novimi reformami, toda brezuspešno, ker je pač birokratizem neizbežna posledica vsake centralistične diktature.

Glede na to neprestano napreminjanje upravnih oblik tudi ni mogoče podati nobene definitivne slike tega ogromnega stroja, zato naj jo ošrtamo na tem mestu le po stanju iz l. 1932. Od tedaj se je izvršilo že več izprememb, vendar velja vsaj v glavnih obrisih še danes, a kako bo izgledala jutri, pa še ne ve nihče. Tudi za časa načrtnega gospodarstva je bil še vedno duša vsega sovjetskega gospodarstva, nekak njegov generalni štab — Gosplan. To je ogromen urad z več tisoč nameščenci (inženjerji, agronomi, statistiki, strokovnjaki za trgovino, za bankarstvo itd.), ki se deli v oddelke za industrijo, kmetijstvo, stavbarstvo, promet, za razdeljevanje in poročanje, za delavce in nastavitelce, za gospodarstvo in statistiko ter za umetnost in kulturo. Gosplan zbira podrobne gospodarske načrte, ki jih sestavljajo vsake podjetje, vsak trust in vsaka nižja gospodarska ustanova zase ter izdeluje potem skupne načrte za vse posamezne gospodarske panoge, obenem pa z nadzorstvom pazno zasleduje tudi uspehe pri izvrševanju načrtov.

(Dalje prihodnjic.)

DROBTINE

V Švici je društvo za varstvo živali najbolj razbirjeno. Država sama je izdala najmodernejšo zakonico o varstvu živali. Posebno skrb posvečajo tam konjem, volom in podobnim četveronožcem. Na mnogih drevesih vidiš pritrjene tablice z napisom: »Prizanašaj vpreženi živali!«

Pajčevina je koristna. Na jesen ne žanjemo in ne zbiramo samo poljskih pridelkov, ampak tudi pajčevino. Fini mehaniki, ki izdelujejo občutljive instrumente za znanstveno merjenje, se namreč na jesen preskrbe s pajčevino. Pajke ulove in jih zapro za 3 do 4 dni v prazne škatlice od vžigalic. Nato škatlice odpro in pristavimo h škatlici svinčnik ali kaj podobnega kot lestvico, po kateri pajk prav hitro spleza do vrha. Če pa se hoče spustiti na tla, mora začeti presti svojo nit, ko pa začne presti, ovija delavec niti hitro na mal žičnat okvir. Včasih napreduje en sam pajk toliko niti, da jo delavec lahko navije na 20 okvirjev, skupaj do 100 metrov dolžine. Potem pajka izpuste. Na ta način pustijo presti kakih 10 do 15 pajkov svoje niti, potem ima pa mehanik zopet dovolj blaga za eno leto. Pajčevino rabijo za mikroskope, za daljnogled in za geometrijska orodja zato, ker nobena druga nit kakor pajčevina ni tako neobčutljiva za vročino, za mrzota ali za pasno. Pajčevina ostane vedno kakor je in zato je najbolj pripravna za najbolj natančno merjenje.

O kitajskih dolgih kitah. Kitajska vlada je nedavno razpustila tajno društvo, katerega člani so

se obvezali, da se bodo protivili vladnim ukrepom, da si mora vsak Kitajec porezati kite. Člani so nosili posebne kape in le na tajnih društvenih sestankih so se očito krasili s svojimi kitami. Član z najdaljšo kito pa je vsakoletno sprejel posebno diplomno. Kitajci se sploh krčevito branijo moderniziranja svojih glav in smatrajo kito še naprej kot najlepši možki kras.

Leta 1937 bo dograjen v Ameriki most med San Franciscom in Oaklandom. To bo najdaljši most na svetu; veljal bo 1 in pol milijona dolarjev.

Celo mesto bodo prenesli. Mestu Buttstätt v nemškem okraju Magdeburg preti velika nevarnost. Pod mostom zija velika zemeljska razpoka, ki bo prejšeslejo požrla vsa poslopja. Država je sedaj sklenila, da bo financirala preložitve mesta. Konec dva kilometra od starega kraja bodo sezidali novi Buttstätt, ki bo imel po možnosti povsem isto lice kot staro mesto. Dela so že pričeli in jih upajo dogotoviti v 15 letih. Tako pridejo meščani do povsem novih poslopj.

RADIO

Vsak dan ob 12 plošče, ob 12.45 poročila, vreme, ob 13 Čas, obvestila, ob 13.15 plošče.

Četrtek, 4. julija: 18 Orgelski koncert. — 18.30 Slovenščina. — 19.10 Čas, vreme, spored, obvestila. — 19.30 Nac. ura. — 20 Zvočna igra. — 21.30 Čas, poročila, vreme. 22 Radijski orkester. — **Petek, 5. julija:** 18 Slovenske koračnice na ploščah. — 18.20 Poslušajmo violino. — 18.50 Nekaj satir. — 19.10 Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19.30 Nac. ura. — 20 Prenos iz Zagreba. — 21.30 Čas, poročila, spored. — 22 Plošče. — **Sobota, 6. julija:** 18.50 Zunanji politični pregled. — 19.10 Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19.30 Nac. ura. — 20 Večer v spomin Matija Copa. — 21.15 Prenos inter. koncerta iz Beograda. — 21.45 Čas, vreme, poročila. — 22 Radijski orkester. — **Nedelja, 7. julija:** 7.30 Kmetijska posvetovalnica. — 8 Ko kosa svojo pesem poje. — 9 Verako predavanje. — 9.15 Prenos cerkvene glasbe. — 10 Od Krna pa do Uške gore. — 16 Prenos iz št. Javneja. — 19.30 Nac. ura. — 20 Čas, poročila, obvestila, program. — 20.20 Naši konservatoriji. — 21.50 Čas, poročila, spored. — 22.10 Za zabavo in za plus. — **Ponedeljek, 8. julija:** 18 Magistrov tria. — 18.50 Zdravniška ura. — 19.10 Čas, poročila, spored, vreme, obvestila. — 19.30 Nac. ura. — 20 Chopinovi preludiji in serberi. — 20.45 Večer slovenske glasbe. — 21.30 Čas, poročila. — 22 Radijski jazz. — **Torek, 9. julija:** 18 Micky miški. — 18.30 Radijski orkester. — 19.10 Čas, poročila, spored. — 19.30 Nac. ura. — 20 Prenos v uniojskega vrta. — 21.30 Čas, poročila, spored. — 21 Napravi iz daljnih dežel R. O. — 22.30 Angleška plošče. — **Sreda, 10. julija:** 18 Plošče. — 18.10 Radijski orkester. — 18.50 Pogovor s poslušalci. — 19.10 Čas, poročila, vreme, spored, obvestila. — 19.30 Nac. ura. — 20 Harmonika. — 20.15 Prenos iz Rogoške Slatine. — 21.30 Čas, poročila, vreme, spored.

Zvest spremljevalec

za weekend, tramping,
sport, turistiko, za potovanje
in letovanje je:

TIVAR nepremočljiv

HUBERTUS

ZAKAJ?

1. Zato, ker je nepremočljiv in Vas varuje pred nepredvidenimi dežjem.
2. Zato, ker je topel in Vas varuje pred večernim hladom v gorah.
3. Zato, ker je dovolj velik, da Vam služi kot odeja v ponočišču.
4. Zato, ker je lahek in Vas ne teži pri nošenju.

ZATO SI GA NABAVITE TAKOJ V NAJBLIŽJI PRODAJALNI

TIVAR OBLEK

Mali oglasnik

Vsaka drobna vrstica ali nje prostor velja za enkrat Din 5. Naročniki »Domoljuba« plačajo samo polovico, ako kupujejo kmetijske potrebščine ali prodajajo svoje pridelke ali iščejo poslov oziroma obrtniki pomočnikov ali vajencev in narobe.

Rovaci in kmetovalci

Vsakovrstno železo in jeklo, šine za kolesa, osi in vzmeti, vijake, kovsko orodje in vso železino nudi po nizkih cenah Fr. Štupca, trgovina z železino, založna poljedelskih strojev razatreliv in čebelarstvih potrebščin — Nakup starega železa in drugih kovin Ljubljana, Gosposvetska c. 1.

Vdovec

42 let, treneška m. m. značaja, z 2 otrokoma blage m. tere in prostim kapitalom 120.000 Din želi znanja v svrhu ženitve s kmetijskim dekleto ali vdovo brez otrok, primerne starosti in dobrega srca. Želi se primeren kapital k skupnemu nakupu malega posestva. Resne ponudbe na upravo Domoljuba pod »Mirno življenje« 7777 do 20 avgusta.

Žagarja

na samico in mizarstvega vajenca takoj sprejme strojno mizarstvo Josip Vengar, Javornik.

Naprodaj hita

lepa, ridana, z gospodar, poslojem, vrtem in njivami. Cena zelo nizka Ign. Dornič, Paka št. 33, p B rovnica.

Izredno dobro in cenovno oblačila moško perilo itd kupite najbolj pri Preskerju, Sv. Petra cesta 14.

Jabius. Tvarina, iz katere napravite poceni izvrstni jabučnik ali bruskev, ne da rabite naravnih sadjevec. S poštno steno 40 litrov 29 Din, 75 litrov 49.50 Din, 100 litrov 64 Din. — Uspeh zajamčen. Glavno zastopstvo Franc Renier, Podčetrtek.

Klapca, krščenjskega, pridnega in poštenega takoj sprejemem Naslov v upravi Domoljuba pod št. 7797

Klapca, priden in pošten, 20 let star, 1886 službo. — Naslov v upravi Domoljuba pod št. 7796.